

GRAD ZAGREB
GRADSKI URED ZA BRANITELJE

NADSTANDARD SKRBI ZA HRVATSKE BRANITELJE GRADA ZAGREBA

GRAD ZAGREB
GRADSKI URED ZA BRANITELJE

NADSTANDARD SKRBI ZA BRANITELJE GRADA ZAGREBA

NADSTANDARD SKRBI ZA BRANITELJE GRADA ZAGREBA

Grad Zagreb, Gradski ured za branitelje

Nakladnik:

GRAD ZAGREB

GRADSKI URED ZA BRANITELJE

Glavni urednici:

Vesna Helfrih, dipl. iur.

brigadir Miodrag Demo

Vlasta Ivčević, dipl. soc. rad.

Uredništvo:

Kata Tipura, dipl. iur.

Suzana Havelka Noršić, dipl. soc. rad.

Sonja Jasić Kovačić, dipl. soc. rad.

Suzana Stanić, dipl. soc. rad.

Zorica Šarić, dipl. soc. rad.

Lektor:

Dijana Vlatković

Oblikovanje, priprema i tisak:

Grafomark d.o.o. , Zagreb

1. izdanje

Naklada

2000 primjeraka

Godina izdanja

2016.

ISBN 978-953-7479-55-8

CIP zapis dostupan u računalnom katalogu Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu pod brojem 000938769.

GRAD ZAGREB
GRADSKI URED ZA BRANITELJE

NADSTANDARD SKRBI ZA HRVATSKE BRANITELJE GRADA ZAGREBA

Zagreb, 2016.

Poštovani hrvatski branitelji, poštovani članovi obitelji smrtno stradalih, zatočenih i nestalih hrvatskih branitelja, građanke i građani Zagreba, ponosni na vrijeme u kojem se stvarala neovisna, samostalna, suverena i demokratska Republika Hrvatska te cijeneći doprinos i žrtvu hrvatskih branitelja u njenoj stvaranju, ali shvaćajući težinu situacije

u kojoj su se u ovim kriznim i bremenitim vremenima našli hrvatski branitelji i članovi njihovih obitelji, Grad Zagreb je prvi u Republici Hrvatskoj još 2000. osnovao Odjel za branitelje što ga je 2013. ustrojio kao samostalno upravno tijelo Grada Zagreba – Gradski ured za branitelje.

U nastojanjima da se hrvatskim braniteljima i njihovim obiteljima omogući viši životni standard te radi poboljšavanja njihovoga zdravstvenog i radnog statusa, socijalno-ekonomskih prilika, ali i da se što bolje socijalno integriraju u mirnodopske uvjete, Grad Zagreb je donio strateški dokument *Program skrbi za hrvatske branitelje i članove njihovih obitelji* po kojem se provode mjere i aktivnosti radi poboljšanja kvalitete života braniteljske populacije. Na tome putu uvelike nam pomažu udruge što su proizašle iz Domovinskog rata. S ponosom ističem kako smo na tome putu uspješni te da su neki od hrvatskih gradova svoje modele skrbi za braniteljsku populaciju kreirali po uzoru na Grad Zagreb.

Ova publikacija je još jedan primjer brige naše Uprave o hrvatskim braniteljima u Zagrebu te s njome želimo sve hrvatske branitelje i građane upoznati sa sveobuhvatnošću skrbi koju Grad Zagreb provodi.

Cijena naše samostalnosti bila je visoka te nas sve obvezuje da svoj rad i znanje ulažemo u boljitak, bolju budućnost i razvoj našega grada i države.

Uvjeren sam da samo zajedništvom, radom, solidarnošću, međusobnim uvažavanjem i poštovanjem možemo ostvariti te ciljeve jer promišljeno korištenje potencijala i kompetencije su naše najmoćnije oružje u rješavanju problema u ovome mirnodopskom, ali teškom vremenu.

Vaš gradonačelnik

Milan Bandić

*We were heroes in our time,
now we are dancing with the demon
in our soul*

UVOD

Potrebu za lokalnim djelovanjem te za nadopunom prava i zaštite hrvatski branitelji i članovi njihovih obitelji Grad Zagreb je uočio još početkom 2000. te je sustavno počeo pratiti braniteljsku problematiku i pristupio je izradi programa pojačane skrbi i koordiniranog djelovanja preko Udruga branitelja i članova njihovih obitelji, ali i financiranju programa kojima se podiže razina braniteljskih prava i standarda na području Grada Zagreba.

Slijedom te ideje i koncepta i s jasnim ciljevima 19. veljače 2001. je osnovan Odjel za branitelje i udruge branitelja iz Domovinskog rata unutar Gradskog ureda za zdravstvo, rad i socijalnu skrb, a koji je novim Zakonom o pravima hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata i članova njihovih obitelji od 7. studenog 2001. u nadležnost dobio i provedbu Zakona u prvom stupnju.

Zbog društvenog značaja i odgovornosti za obavljanje poslova što se odnose na ostvarivanje prava hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata i članova njihovih obitelji, od 1. kolovoza. 2013. Gradski ured za branitelje je ustrojen kao novo, samostalno gradsko upravno tijelo, kako bi se poboljšala skrb, odnosno ispunile obveza Grada Zagreba u okviru njegova samoupravnog djelokruga prema sudionicima Domovinskog rata i članovima obitelji smrtno stradalih, zatočenih i nestalih hrvatskih branitelja, ali i svih sudionika ratova na ovim prostorima s prebivalištem u Gradu Zagreba. U smislu nadstandarda, bez pukog administriranja, a nastojeći umanjiti probleme te poboljšati situacije s kojima se hrvatski branitelji i članovi njihovih obitelji svakodnevno susreću, Gradska skupština Grada Zagreba u travnju 2005. je na prijedlog gradonačelnika Milana Bandića donijela 1. Program mjera skrbi za hrvatske branitelje i članove njihovih obitelji, jedinstven u Republici Hrvatskoj. Program je bio usmjeren na rješavanje i ublažavanje posljedica raznih složenih životnih situacija hrvatskih branitelja i članova njihovih obitelji s posebnim naglaskom na one koji nemaju stradalnički status sukladno Zakonu o pravima hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata i članova njihovih obitelji budući da mjere skrbi za ovu populaciju nisu regulirane nijednim posebnim propisom već samo općim propisima kao za sve građane RH. Program je također obuhvaćao i dio mjera što su se odnosile na zdravstveni i radni status ove populacije. Grad Zagreb je preko negdašnjeg Odjela za branitelje, a sada Gradskog ureda za branitelje provodio niz mjera i aktivnosti kojima se tijekom 15-godišnjeg rada direktno ili indirektno utjecalo na poboljšanje kvalitete života hrvatskih branitelja i članova njihovih obitelji, a ko-

jih je prema podacima u Zagrebu oko 68 000 hrvatskih branitelja (u daljnjem tekstu HB), 7 000 hrvatskih ratnih vojnih invalida (u daljnjem tekstu HRVI), 1700 korisnika obiteljske invalidnine za članove obitelji smrtno stradaloga, nestalog, odnosno zatočenoga hrvatskog branitelja. Odjel je kontinuirano provodio mjere iz svoje nadležnosti, a prema Zakonu o pravima hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata i članova njihovih obitelji, što je dosad rezultiralo s preko 150 000 upravnih i neupravnih postupaka u priznavanju zakonom određenih prava braniteljima.

Kako bi se čim više poboljšala sveobuhvatna skrb i rješavanje pitanja vezanih uz ostvarivanje prava hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata i članova njihovih obitelji s prebivalištem u Gradu Zagrebu, Gradska Skupština je kao strateški dokument u studenome 2013. usvojila novi Program mjera za hrvatske branitelje iz Domovinskog rata i članove njihovih obitelji za razdoblje 2014. – 2017., jedinstven u Republici Hrvatskoj sa zadaćom rješavanja i ublažavanja posljedica različitih složenih životnih situacija hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata i članova njihovih obitelji.

Skrb za hrvatske branitelje iz Domovinskog rata i za članove njihovih obitelji je ugrađen u sustav socijalne politike Republike Hrvatske, a koja je Ustavom definirana kao socijalna država koja preuzima odgovornost za temeljne egzistencijalne uvjete svojih građana i pravno-institucionalni je okvir za provođenje mjera različitih sustava socijalne politike, s osobitim naglaskom na skrb za hrvatske branitelje i članove njihovih obitelji.

Programom skrbi za hrvatske branitelje iz Domovinskog rata i članove njihovih obitelji želi se osigurati unaprjeđenje i poboljšanje u rješavanju svih pitanja vezanih za sveobuhvatnu skrb za hrvatske branitelje iz Domovinskog rata i članove njihovih obitelji s prebivalištem na području Grada Zagreba.

Tabela 1. Broj korisnika prava prema Zakonu o pravima hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata i članova njihovih obitelji u Gradu Zagrebu na dan 31. 12. 2015.

STATUS	BROJ KORISNIKA
HRVI (hrvatski ratni vojni invalidi)	6 724
Stradali pirotehničari	5
Članovi obitelji smrtno stradalih HB i zatočenih, odnosno nestalih HB	1 733
Članovi obitelji umrlih HRVI I – IV skupine	8
Članovi obitelji smrtno stradalih pirotehničara	6
HB (hrvatski branitelji) korisnici doplatka za pripomoć u kući	10
Njegovatelji HRVI-a (hrvatskih ratnih vojnih invalida) I. skupine sa 100%-tnim oštećenjem	107
UKUPNO	8 593

MJERE I AKTIVNOSTI

I. PREVENCIJA I OČUVANJE ZDRAVLJA

1. MEDICINSKA REHABILITACIJA

U smislu nadstandarda, od 2003. hrvatski ratni vojni invalidi s prebivalištem u gradu Zagrebu imaju pravo na dvotjedno bolničko liječenje medicinskom rehabilitacijom u ugovornim specijalnim bolnicama ili lječilištima. Pravo se iznimno može koristiti i češće uz obrazloženje liječnika specijalista ugovorne medicinske ustanove koja je provodila prethodnu rehabilitaciju i uz mišljenje Povjerenstva. Medicinska rehabilitacija je isključivo održavajuća, bez dijagnostičkih postupaka radi postizanja i očuvanja što boljeg zdravstvenog statusa. Tijekom 13 godina ovo je pravo ostvarilo oko 3 500 hrvatskih ratnih vojnih invalida, što statistički znači da je svaki drugi hrvatski ratni vojni invalid s prebivalištem u gradu Zagrebu koristio liječenje medicinskom rehabilitacijom preko Grada Zagreba. Također, tijekom tih 8 godina liječenja medicinskom rehabilitacijom, koristili su se i članovi obitelji smrtno stradaloga, zatočenog ili nestalog hrvatskog branitelja. Pravo na medicinsku rehabilitaciju se ostvarivalo preko matičnih udruga, a od početka 2015. to pravo je regulirano Odlukom o uvjetima i načinu ostvarivanja bolničkog liječenja medicinskom rehabilitacijom HRVI iz Domovinskog rata i članova obitelji smrtno stradaloga, zatočenog ili nestalog hrvatskog branitelja iz Domovinskog rata. Tako je omogućeno da to pravo koriste članovi obitelji smrtno stradaloga, zatočenog ili nestalog hrvatskog branitelja na temelju statusa utvrđenog pravomoćnim drugostupanjskim rješenjem i kojima je liječenje medicinskom rehabilitacijom utvrdio nadležni specijalist. Navedenom je Odlukom utvrđeno i pravo hrvatskoga ratnog vojnog invalida sa 100%-tnim tjelesnim oštećenjem – I. skupine na pratitelja (njegovatelj, član obitelji) koji za vrijeme trajanja medicinske rehabilitacije hrvatskoga ratnog vojnog invalida ima pravo na dvotjedni puni pansion, ali bez prava na medicinsku rehabilitaciju.

Program bolničkog liječenja medicinskom rehabilitacijom obuhvaća:

- specijalistički pregled pri dolasku,
- specijalistički pregled na odlasku,
- hidrogimnastiku u bazenima,
- elektroterapiju,
- podvodnu djelomičnu masažu,

- suhu manualnu masažu,
- korištenje bazena, toplih kupki,
- korištenje svih sportskih objekata i rekvizita.

Zahtjevi za konzumiranje ovog prava se podnose u Gradski ured za branitelje, a trebaju sadržavati sljedeću dokumentaciju:

za HRVI-e

- pravomoćno drugostupanjsko rješenje o statusu HRVI-a,
- nalaz i mišljenje drugostupanjskoga liječničkog povjerenstva,
- dokaz o prebivalištu,
- medicinsku dokumentaciju,
- potvrdu izabranog liječnika primarne zdravstvene zaštite da ne postoje medicinske kontraindikacije za medicinsku rehabilitaciju;

za članove obitelji smrtno stradaloga, zatočenog ili nestalog hrvatskog branitelja

- pravomoćno drugostupanjsko rješenje o pravu na obiteljsku invalidninu u statusu člana obitelji smrtno stradaloga, zatočenog ili nestalog hrvatskog branitelja, odnosno rješenje o pravu na mjesečnu naknadu u iznosu obiteljske invalidnine za članove obitelji zatočenoga ili nestalog hrvatskog branitelja,
- dokaz o prebivalištu,
- mišljenje i nalaz liječnika specijalista odgovarajuće specijalnosti o potrebi stacionarne medicinske rehabilitacije,
- medicinsku dokumentaciju,
- potvrdu izabranog liječnika primarne zdravstvene zaštite o nepostojanju kontraindikacija za medicinsku rehabilitaciju.

Pravo na desetodnevnu medicinsku rehabilitaciju ostvaruju nezaposleni hrvatski branitelji kao i ostali nezaposleni građani Zagreba koji se kroz program javnih radnih aktivnosti Grada Zagreba uključe u najmanje pet ekoloških (javnih gradskih) aktivnosti. Pravo na medicinsku rehabilitaciju mogu ostvariti odradenim javnim radnim aktivnostima, a kao izbor između dviju pogodnosti (medicinske rehabilitacije ili stručnog osposobljavanja).

Ustanove u kojima se provodila medicinska rehabilitacija

(Specijalna bolnica za medicinsku rehabilitaciju Krapinske Toplice, Lječilište Topusko, Specijalna bolnica za medicinsku rehabilitaciju Varaždinske Toplice, Naftalan specijalna bolnica za medicinsku rehabilitaciju)

2. FIZIKALNE TERAPIJE

S obzirom na velik broj ambulantnih fizikalnih terapija što ih je Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje odobrio svim osiguranicima te na uočenu sve veću potrebu za tom terapijom među hrvatskim ratnim vojnim invalidima, osigurana je i adekvatna ambulantna terapija za sve one kojima je zbog tjelesnih oštećenja neophodna u što kraćem roku.

Tako je Gradski ured za branitelje, uvažavajući zdravstvene potrebe hrvatskih ratnih vojnih invalidi i teže oboljelih hrvatskih branitelja, osim stacionarne medicinske rehabilitacije omogućio ambulantne fizikalne terapije u gradu Zagrebu u trajanju od 10 dana, što uključuje 3 – 5 fizikalnih procedura sukladno nalazu i mišljenju liječnika specijalista.

Fizikalne terapije uključuju:

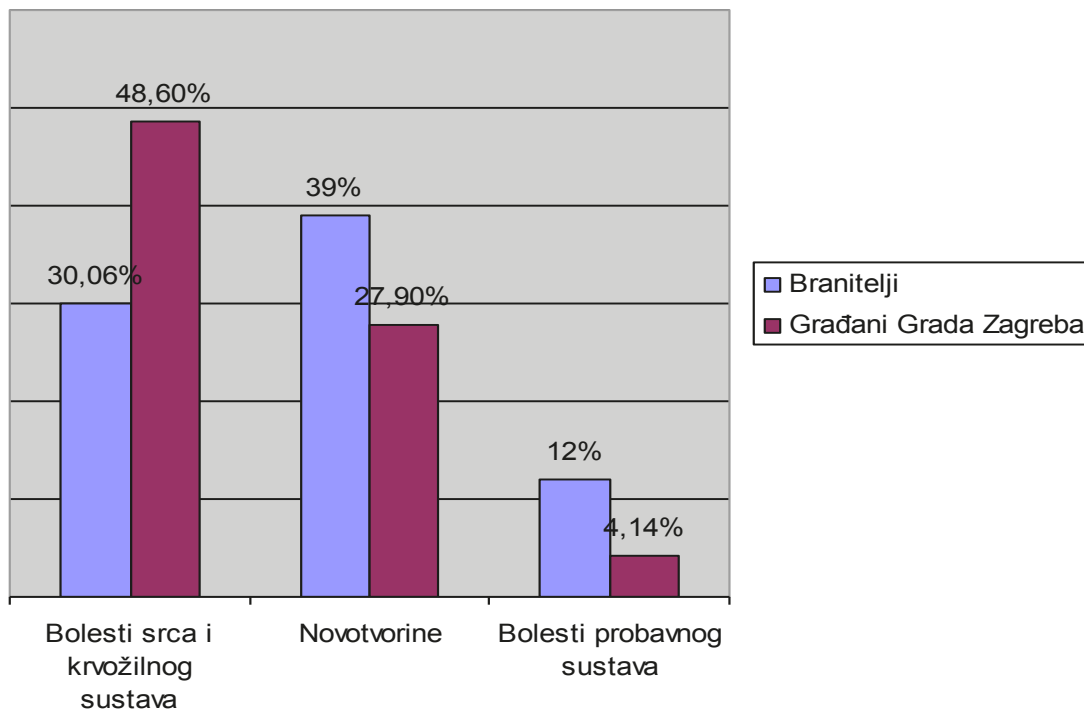
- laser,
- elektroterapiju (TENS, elektrostimulacija mišića, dijadinamske, interferentne i druge struje),
- magnetoterapiju,
- limfomat,
- ultrazvuk,
- kineziterapiju.

Na fizikalne terapije je od 2007. upućen 421 korisnik.

3. ISTRAŽIVANJE O UZROCIMA SMRTI HRVATSKIH BRANITELJA (2006. – 2012.)

Na temelju provedenog istraživanja o uzrocima smrti hrvatskih branitelja grada Zagreba, Gradski ured za branitelje je objavio publikaciju pod nazivom “Uzroci smrti hrvatskih branitelja 15 godina poslije”.

Grafikon 1. Usporedba tri najčešća uzroka smrti građana i branitelja u gradu Zagrebu

Rezultati provedenog istraživanja za razdoblje 2006. – 2012. su pokazali da su najčešći uzroci smrti hrvatskih branitelja novotvorine i to prvenstveno karcinomi pluća i bronha, a zatim bolesti srca i krvožilnog sustava te probavnog trakta. Kada dobivene podatke uspoređujemo s uzrocima smrtnosti kod ostale populacije u gradu Zagrebu, vidimo da je došlo do inverzije, odnosno da su kod ostalih građana grada Zagreba na prvome mjestu bolesti srca i krvožilnog sustava, a zatim novotvorine.

Tabela 2. Umrli hrvatski branitelji svrstani prema uzrocima smrti i godinama istraživanja

RANG	DIJAGNOZA	2006. – 2009.		2010.		2011.		2012.	
		n	%	n	%	n	%	n	%
1.	NOVOTVORINE	166	39,15	61	36,75	86	47,78	56	40,00
2.	BOLESTI SRCA I KRVNIH ŽILA	130	30,66	61	36,75	38	21,11	36	25,71
3.	BOLESTI PROBAVNOG SUSTAVA	51	12,03	12	7,23	16	8,89	16	11,43
4.	SAMOUBOJSTVA	29	6,84	12	7,23	6	3,33	9	6,43
5.	NESRETNi SLUČAJEVI I DRUGE POSLJEDICE VANJSKIH UZROKA	27	6,37	9	5,42	15	8,33	5	3,57
6.	OSTALO	21	4,95	11	6,63	19	10,56	18	12,86
	UKUPNO	424	100,00	166	100,00	180	100,00	140	100

Podatci iz publikacije: „Uzroci smrti hrvatskih branitelja 15 godina poslije“, Grad Zagreb, Gradski ured za branitelje, Zagreb, 2013.

Tijekom istraživanja je također uočeno da hrvatski branitelji gotovo tri puta češće izvrše suicid i to u najproduktivnijoj životnoj dobi od 40 – 60 godina te da dvostruko više hrvatskih branitelja umire od posljedica ostalih vanjskih uzroka u odnosu na nebraniteljsku populaciju u gradu Zagrebu.

Zaključak

Kako bi se braniteljska populacija u dobi od 40 i više godina zaštitila, potrebno je sustavno pronalaziti uzročnike ovakva stanja te prevenirati stanja i oboljenja što su uočena kao najčešći uzroci smrti.

4. SISTEMATSKI PREGLED

Kao jedna od mjera kojom bi se zaštitilo, odnosno preveniralo stanje te oboljenja što su prema provedenom istraživanju najčešći uzrok smrtnosti hrvatskih branitelja u Gradu Zagrebu 2006. – 2012., u 2014. su u okviru pilot-projekta provedeni sistematski zdravstveni pregledi za 80 hrvatskih branitelja i članova obitelji smrtno stradalih, zatočenih ili nestalih hrvatskih branitelja s prebivalištem u gradu Zagrebu kao prevencija u očuvanju zdravlja. S obzirom na velik interes, ali i na evaluaciju dobivenih rezultata što su ukazali na loše zdravstveno stanje hrvatskih branitelja, u 2015. su organizirani sistematski pregledi za 280 hrvatskih branitelja i članova obitelji smrtno stradalih, zatočenih ili nestalih hrvatskih branitelja. U narednim godinama se za više od 500 osoba iz ove ciljane skupine planiraju sistematski pregledi.

Sistematski pregledi ciljani su za rano otkrivanje plućnih i srčanih bolesti te za prevenciju najčešćih malignih oboljenja, a obuhvaćaju sljedeće dijagnostičke pretrage i preglede:

1. laboratorijske pretrage,
2. spirometriju s očitanjem,
3. oksimetriju,
4. EKG s očitanjem,
5. UZV srca,
6. ultrazvuk abdomena i gastroenterološko mišljenje,
7. UZV dojki / mamografiju za žene i UZV mjehura i prostate za muškarce,
8. ginekološki pregled i mišljenje za žene te urološki pregled i mišljenje za muškarce,
9. TCD VB sliva, dopler karotida i mišljenje neurologa,
10. pregled oftalmologa te
11. internistički pregled sa zaključnim mišljenjem i razgovor s liječnikom te preporuka za eventualno liječenje.

Nakon sistematskih pregleda, izvršitelj usluge je obavezan dostaviti statističku analizu – evaluaciju ciljane skupine prema dobi, spolu, vrsti oboljenja i statusu što će se koristiti u daljnjem planiranju i unaprjeđenja zdravstvenih mjera u prevenciji i pravodobnome dijagnosticiranju oboljenja.

5. SPECIJALISTIČKI ONKOLOŠKI PREGLEDI

Gradski ured za branitelje je početkom 2016. godine u okviru programa prevencije i poboljšanja zdravlja hrvatskih branitelja pokrenuo pilot projekt –Specijalistički onkološki pregledi za hrvatske branitelje. Pregledi su namijenjeni testnoj skupini od 200 hrvatskih branitelja koji su tijekom Domovinskog rata bili u borbenom sektoru, a rezultat su provedenog istraživanja o uzrocima i pobolu smrti hrvatskih branitelja u gradu Zagrebu i studije „Uzroci smrti hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata 15 godina poslije“ koju je 2013. godine objavio Grad Zagreb Gradski ured za branitelje.

Rezultati provedenog istraživanja pokazali su da se kao najčešći uzrok smrti hrvatskih branitelja javljaju karcinomi (novotvorine). Slijedom dobivenih rezultata ocijenjeno je da bi procjena individualnog rizika za obolijevanje hrvatskih branitelja od zloćudnih bolesti bila od izuzetne važnosti za smanjenje stope smrtnosti kao i za povećanje ukupne kvalitete života. Imajući u vidu činjenicu da dosadašnje studijske procjene pokazuju da otprilike polovina svih malignih bolesti nastaje uslijed rizičnih čimbenika na koje je moguće utjecati te ih prevenirati ili otkriti u ranijem stadiju dok je postotak izlječenja znatno veći, pokrenut je ovaj pilot projekt s ciljem identifikacije osoba (hrvatskih branitelja) s povećanim rizikom na maligne bolesti određenog sijela (jednog ili više njih). Pilot projekt se temelji na softverski implementiranom opsežnom upitniku te kliničkom onkološkom pregledu koji slijedi nakon provedenog testiranja. Analiza rizičnih čimbenika trebala bi odrediti individualni rizik za razvoj karcinoma sijela i to: pluća i bronha, prostate/dojke, debelog crijeva i rektuma, želuca, gušterače, testisa, ginekoloških tumora, mokraćnog mjehura, jetre, glave i vrata, jednjaka, hematoloških tumora, središnjeg živčanog sustava, melanoma, jetre, štitnjače i bubrega.

Po obavljenom testiranju i softverskom izračunu rizika ispitanike pregledavaju specijalisti onkolozi koji donose mišljenje vezano uz rezultate onkološkog pregleda, a temeljem kojega se prema potrebi hrvatski branitelji upućuju da se jave svom izabranom liječniku opće prakse radi upućivanja na daljnu specijalističku obradu sukladno preporukama specijalista onkologa.

6. SAVJETOVALIŠTE ZA SUPRUGE I DJECU HRVATSKIH BRANITELJA OBOLJELIH OD PTSP-a.

U ožujku 2014., sukladno Programu skrbi za hrvatske branitelje iz Domovinskog rata i članove njihovih obitelji 2014. – 2017. je osnovano Savjetovalište za supruge i djecu HB oboljelih od PTSP-a.

Razlozi osnivanja

U radu s hrvatskim braniteljima oboljelim od PTSP-a, a koji su dolazili u UHBDL – PTSP-a te u Gradski ured za branitelje, uočeno je da zanemarivanje i netretiranje posljedica ratne traume dovodi do tzv. sekundarne traumatizacije čije posljedice osjeća uža obitelj, ali i društvo te je ozbiljan problem kojemu treba sustavno pristupiti uključivanjem cjelovite obitelji.

Uočene posljedice ratne traume na obitelj:

- bračni problemi,
- psihički poremećaji supružnika (anksioznost, nesanica, suicidalne ideje i drugo),
- devijantno ponašanje djece te problemi s njihovim učenjem,
- izostanak pozitivne identifikacije s ocem ili majkom, ili s oboje što dovodi do izostanka podrške i pozitivnog usmjeravanja djeteta na pozitivne životne izbore i ciljeve,
- socijalna problematika (nezaposlenost, izostanak radnih navika, neriješena stambena pitanja, obiteljsko nasilje i drugo).

Zaključak

S obzirom da posljedice ratne traume trajno dovode do narušenih odnosa unutar braniteljskih obitelji čiji su članovi oboljeli od PTSP-a, potrebno je posvećivati posebne pažnje upravo članovima obitelji hrvatskih branitelja koji imaju znakove PTSP-a ili im je to oboljenje dijagnosticirano i to:

- suprugama hrvatskih branitelja, odnosno supruzima hrvatskih braniteljica i
- djeci hrvatskih branitelja/ica.

Savjetovališta za supruge i djecu hrvatskih branitelja oboljelih od PTSP-a obuhvaćaju stručnu, psihološku, socijalnu i drugu pomoć u individualnome savjetovanju i informiranju, a prema potrebi i sa supružnicima zajedno.

Stručnu pomoć dvaput tjedno pružaju psiholog i socijalni radnik, a usmjerena je na:

- olakšanje razine anksioznosti i emocionalne reaktivnosti,
- pružanje psihosocijalnog pristupa psihičkomu rastu, poticanju procesa integracije i osnaživanja obitelji,
- radu na razvijanju osobnih i radnih kompetencija,
- podizanju opće kvalitete života u obitelji, školi, zajednici i drugo te
- nastojanje da se utječe na obiteljsko zajedništvo kroz razgovor o svakodnevnim problemima, obavezama, osjećajima i drugo.

U savjetovalištu se zbog težine i kompleksnosti problema u više navrata ili u kontinuitetu godišnje tretira 50-ak korisnika.

7. INTEGRALNI PRISTUP PREVENCIJI SAMOUBOJSTAVA HRVATSKIH BRANITELJA I POBOLJŠANJU ZDRAVSTVENOG STATUSA HRVATSKIH BGRANITELJA I ČLANOVA NJIHOVIH OBITELJI

Slijedom rezultata provedenog istraživanja o uzrocima smrtnosti hrvatskih branitelja, a radi zaštite hrvatskih branitelja i članova njihovih obitelji kao i o prevenciji stanja i oboljenja što su vodeći uzročnici smrti, Ured za branitelje Grada Zagreba je u 2015., a po okončanju postupka javne nabave i u suradnji s CORE INTEGRA d.o.o. ZA SAVJETOVANJE I USLUGE, započeo provoditi projekt integralnog pristupa poboljšanju zdravlja i prevencije samoubojstava hrvatskih branitelja i članova njihovih obitelji.

Integralnim pristupom je kroz 18 dvodnevnih radionica obuhvaćeno 158 polaznika (hrvatskih branitelja i članova njihovih obitelji) radi podizanja fizičkoga i psihičkog zdravlja na višu razinu te radi jačanja samopouzdanja članova ove populacije i osvještavanja važnosti uloge obitelji u prevenciji suicida. Naročito važna mjera u prevenciji suicida provodila se kroz program psihoedukacije i savjetovanja kroz grupni rad i to za onaj dio populacije koji je obolio ili ima simptome PTSP-a kao neposredne posljedice rata ili sekundarne traumatizacije. Integralnim programom se također željelo postići bolje razumijevanje PTSP-a, njegovog nastanka, razvoja i simptoma bolesti, moguće posljedice na zdravstveno-psihofizičkom planu te o njegov utjecaj na obiteljske odnose, socijalni plan i drugo, ali i bolje prepoznavanja

nje suicidalnih ideja i ponašanja te blagovremeno traženje stručne pomoći. Program je obuhvaćao učenje te ovlađavanje psihološko-antistresnim metodama, a za svakog je polaznika radionice priređen radni materijal.

Sadržaj radionica:

Radionica 1: “Stres i suicidi – reci NE” – Prevencija suicidalnih sklonosti hrvatskih branitelja i članova njihovih obitelji imala je za svrhu razumijevanja pojave stresa, PTSP-a i samoubojstva, njihova nastanka i posljedica koje izazivaju, prepoznavanja znakova stresa, PTSP-a i suicidalnog ponašanja, usvajanja postupka pružanja neposredne potpore i pomoći osobama u krizi.

Radionica 2: “Zdravlje, stres i oporavak – što mogu sam” – Tehnike samoregulacije psiho-fizičkog stanja imala je za svrhu razumijevanje uzajamne povezanosti psihičkoga i tjelesnog funkcioniranja te učenje tehnike i metode samopomoći i samoregulacije.

Projekt je okončan izradom empirijske studije “Samoubojstva hrvatskih branitelja u Zagrebu i Hrvatskoj”, a zbog senzibiliziranja javnosti o problemu suicidalnosti hrvatskih branitelja organiziran je u Staroj gradskoj vijećnici (sjedište Skupštine Grada Zagreba) okrugli stol pod nazivom “Povijest jedne tragedije”.

Rezultati dobiveni istraživanjem od velike su važnosti u prevenciji suicida i suicidalnog ponašanja te upućuje na nužnost pažnje i brige koju moramo poklanjati vulnerabilnim skupinama unutar braniteljske populacije, osobito hrvatskim braniteljima starije životne dobi, slabijega imovinskog statusa, samcima, hrvatskim ratnim vojnim invalidima s visokim postotkom tjelesnog oštećenja, posebice onih koji su status ostvarili na temelju ranjavanja i / ili s pridruženom dijagnozom PTSP-a.

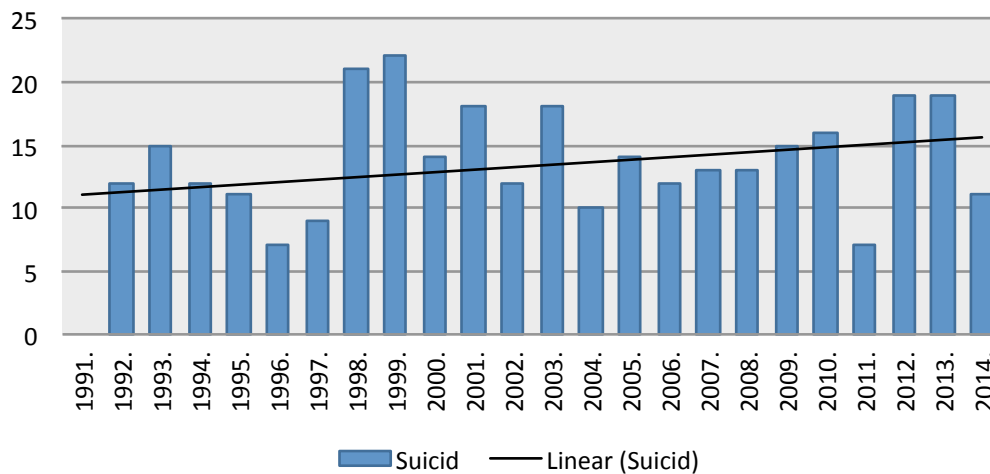
Tabela 3. Broj samoubojstava hrvatskih branitelja u Zagrebu i u Republici Hrvatskoj razdoblju od 1991. do konca 2014. razvrstani po godinama života i spolu

God.	ukupno		muški		žene	
	Broj suicida u Zagrebu	Broj suicida u RH	Broj suicida u Zagrebu	Broj suicida u RH	Broj suicida u Zagrebu	Broj suicida u RH
1991.	0	14	0	14	0	0
1992.	12	55	12	55	0	0
1993.	15	95	15	95	0	0
1994.	12	107	12	107	0	0
1995.	11	105	10	104	1	1
1996.	7	91	7	90	0	1
1997.	9	106	9	105	0	1
1998.	21	107	21	107	0	0
1999.	22	147	22	146	0	1
2000.	14	111	14	111	0	0
2001.	18	131	17	130	1	1
2002.	12	120	12	115	0	5
2003.	18	137	18	136	0	1
2004.	10	99	10	99	0	0
2005.	14	128	14	128	0	0
2006.	12	118	12	116	0	2
2007.	13	119	13	117	0	2
2008.	13	134	13	133	0	1
2009.	15	139	14	136	1	3
2010.	16	137	16	137	0	0
2011.	7	107	7	106	0	1
2012.	19	152	19	149	0	3
2013.	19	133	19	132	0	1
2014.	11	142	10	140	1	2
UKUPNO	320	2 734	316	2 708	4	26

Podaci iz studije "Samoubojstva hrvatskih branitelja u Zagrebu i Hrvatskoj",
 autori: Z. Komar i E. Koić, Grad Zagreb, Gradski ured za branitelje Zagreb, 2015.

Grafikon 2.: Trend porasta samoubojstava hrvatskih branitelja u gradu Zagrebu

Broj samoubojstava hrvatskih branitelja grada Zagreba po godinama

Podaci iz studije „Samoubojstva hrvatskih branitelja u Zagrebu i Hrvatskoj”,
 autori: Z. Komar i E. Koić, Grad Zagreb, Gradski ured za branitelje Zagreb, 2015.

Prezentacija studije „Samoubojstva hrvatskih branitelja u Zagrebu i Hrvatskoj

Savjetovanja s radionicama organizirat će se i ubuduće sukcesivno i u kontinuitetu, i to na temu zdravlja i preventivnih mjera za njegovo očuvanje, a naročito radi preveniranja suicidalnih oblika ponašanja te njihova sprječavanja svrsishodnim metodama i tehnikama pomoći i samopomoć, integriranjem braniteljske populacije u zdrave društvene okvire te aktivnosti radi uspješnog suočavanja hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata i članova njihovih obitelji sa svakodnevnim stresom.

II. PRAVNE, SOCIJALNE I DRUGE MJERE I AKTIVNOSTI

1. SAVJETOVALIŠTE ZA HRVATSKE BRANITELJE I ČLANOVE NJIHOVIH OBITELJI

Savjetovalište je osnovano 2005. radi pružanja savjetodavne pomoći hrvatskim braniteljima i članovima njihovih obitelji u ostvarivanju statusnih i drugih prava utvrđenih Zakonom o pravima hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata i članova njihovih obitelji i gradskim odlukama.

Savjetovalište radi dvaput tjedno po tri sata, a pravnu i drugu stručnu pomoć pružaju dipl. pravnik i dipl. socijalni radnik. Od osnivanja do danas Savjetovalištu se obratilo oko 4500 hrvatskih branitelja i članova njihovih obitelji.

OBLICI POMOĆI KOJI SE MOGU DOBITI U SAVJETOVALIŠTU ZA HRVATSKE BRANITELJE I ČLANOVE NJIHOVIH OBITELJI

U Savjetovalištu se dobiva brza, neposredna i učinkovita izvaninstitucionalna pomoć, bez administriranja i u formi neposrednog razgovora i izravne komunikacije najčešće vezane uz:

- prava iz mirovinskog osiguranja,

- prava vezana uz statusna i uz status vezana prava (status člana HRVI-ja, status člana obitelji smrtno stradaloga, zatočenog ili nestalog hrvatskog branitelja),
- prava po osnovi socijalnih i drugih potreba te
- tumačenje i lakše ostvarivanje prava iz mjera Grada Zagreba za hrvatske branitelje i članove njihovih obitelji.

Savjetovalište je, osim neposrednog savjetovanja u suradnji s Gradskim uredom za branitelje i Braniteljskom zadrugom Danica, sudjelovalo u organizaciji i provođenju sljedećih radionica i programa:

- „Kako uspješno komunicirati“,
- Terapijsko jahanje i
- Menagement udruga za predstavnike udruga.

Radionice:

- EU fondovi za predstavnike udruga,
- Nove mogućnosti (izrada božićnih i uskrasnih ukrasa) i
- „Osposobljavanje u djelatnosti ručnog rada u prirodnom kamenu – izrada unikatnih predmeta“.

U lipnja 2012. U galeriji Ruža, u prostoru Udruge hrvatskih branitelja dragovoljaca u lipnju 2012. je otvorena izložba radova polaznika radionica – HB-a i članova njihovih obitelji „Nove mogućnosti“. Izložba je izazvala velik interes javnosti te je nesumnjivo doprinijela jačanju samopouzdanja kako u kreativnome izričaju tako i u psihološkome osnaživanju.

Radovi polaznika radionica u galeriji Ruža – intarzija i mozaik u kamenu

Savjetovalište za hrvatske branitelje i članove njihovih obitelji je s tadašnjim Odjelom za branitelje sudjelovalo u izradi navedenih publikacija koje su na jednostavan i razumljiv način ciljanoj braniteljskoj populaciji približili zakonsku regulativu vezanu uz braniteljska prava te načine, postupke i tijela nadležna za ostvarivanje kojeg od prava.

- Vodič za hrvatske branitelje iz Domovinskog rata i članove njihovih obitelji Grada Zagreba,
- Vodič za hrvatske branitelje i hrvatske ratne invalide Domovinskog rata Grada Zagreba,
- Vodič za članove obitelji smrtno stradalih, zatočenih ili nestalih hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata Grada Zagreba,
- Izmjene i dopune Vodiča te
- Publikacija „Uzroci smrti hrvatskih branitelja 15 godina poslije“.

U suradnji s Gradskim uredom za branitelje, Savjetovalište je sudjelovalo u pripremi, obradi i komparaciji podataka za devetogodišnji period od 2005. do 2014. vezanih uz program javnih radnih aktivnosti za nezaposlene hrvatske branitelje i druge nezaposlene građane grada Zagreba radi objavljivanja u Publikaciji „Public work activities“ – EUROCITIES Green jobs for social inclusion”.

Gradski ured za branitelje je u suradnji sa Savjetovalištem organizirao tradicionalno druženja djelatnika Ureda s HRVI-ima I. i II. skupine sa 100%-nim tjelesnim oštećenjem, njihovih obitelji i njegovatelja. Druženja su se održavala na jezeru Bundeck i na sportsko-ribolovnome centru u Granešini, jedinstvenome u ovom dijelu Europe jer je prilagođeno za ribolov osoba u invalidskim kolicima. Osim ugodnog druženja, HRVI su sudjelovali na ribolovnom natjecanju revijalnog tipa ili na šahovskome turniru, pikadu ili sjedećoj odbojci. Svrha ovoga druženja je da HRVI-ji i to s najvišim postotkom tjelesnog oštećenja izađu iz svojih kuća i stanova te da borave u prirodi i da se međusobno druže što u konačnici svakako povoljno djeluje na njihovo fizičko i psihičko zdravstveno stanje.

2. JAVNE RADNE AKTIVNOSTI ZA NEZAPOSLENE HRVATSKE BRANITELJE I NEZAPOSLENE GRAĐANE GRADA ZAGREBA (Javne radne aktivnosti u daljnjem tekstu JRA)

Ova mjera se provodi od 2005. kada je u Zagrebu bilo evidentirano 32 031 nezaposlenih građana i 2 137 hrvatskih branitelja bez formalnog obrazovanja ili nedovršenog obrazovanja te su na tržištu rada bili teško zapošljivi.

Mjera se provodi u suradnji s Hrvatskim zavodom za zapošljavanje, odnosno Regionalnim uredom Zagreb, Pučkim otvorenim učilištem Zagreb, Javnom ustanovom Maksimir i Braniteljskom zadrugom Danica preko „Programa javnih radnih aktivnost“, a sukladno Odluci o sudjelovanju nezaposlenih hrvatskih branitelja i nezaposlenih građana Grada Zagreba u javnim radnim aktivnostima. Po navedenoj Odluci, nezaposleni hrvatski branitelji i građani Zagreba evidentirani na Zavodu za zapošljavanje, sudjelujući u javnim radnim aktivnostima u trajanju od 40 sati stječu pravo na stručno osposobljavanje i usavršavanje (prekvalifikaciju ili dokvalifikaciju te pravo na medicinsku rehabilitaciju u trajanju od 10 dana u lječilištima ili toplicama). Stručno osposobljavanje, prekvalifikacija, odnosno dokvalifikacija, ovisno o odabranome programu, ustanovi koja provodi stručno osposobljavanje Grad Zagreb po sudioniku plaća od 3.500 do 8.000 kuna.

Nove kvalifikacije, odnosno zvanja stečena u stručnome osposobljavanju doprinose boljoj konkurentnosti i lakšem zapošljavanju na tržištu rada, a s obzirom na nova pravila što se odnose na tržište rada i što ih je Republika Hrvatska preuzela pristupanjem u EU. Isto tako uočeno je da sudjelovanje u javnim radnim aktivnostima pozitivno utječe na jačanje samopoštovanja nezaposlenih hrvatskih branitelja i drugih nezaposlenih građana koji se kroz ovaj program socijalno i ekonomski integriraju u zajednicu, što poboljšava kvalitetu njihova života, a time i zdravlja.

Kroz javne radne aktivnosti uspostavlja se partnerski odnos lokalne uprave i nezaposlenoga hrvatskog branitelja što višestruko koristi gradu Zagrebu i njegovim stanovnicima. Takve aktivnosti su od velike važnosti i za hrvatskog branitelja jer mu podižu kvalitetu življenja i omogućuju lakše pronalaženje posla s novostečenim zanimanjem. Javne radne aktivnosti imaju i ekološku važnost jer su usmjerene na održavanje reda u šumi, uređenje šumskih staza, cvjetnih gredica i okoliša Parka Maksimir. Tijekom proteklih 10 godina je očišćeno 25 km² javnih gradskih površina, a ekološka svijest sudionika javnih radnih aktivnosti je povećana.

Javne radne aktivnosti su prvi i jedinstveni model u Europi pa i u svijetu koji uključuje:

U 10 godina, kroz ovaj je program prošlo oko 3 500 nezaposlenih hrvatskih branitelja i nezaposlenih građana Zagreba koji su stekli kvalifikacije i kompetencije za 89 zanimanja. Posebno je važno istaknuti da je prema podacima Hrvatskog zavoda za zapošljavanje regionalnog ureda Zagreb po završenome stručnom osposobljavanju, prekvalifikaciji ili dokvalifikaciji u novome zanimanju zaposlenje stalno ili sezonski pronašlo 2/3 polaznika.

Lokalni projekt JAVNE RADNE AKTIVNOSTI (JRA) Grad Zagreb je preko Gradskog ureda za branitelje prijavio za objavljivanje u Eurocities- „Green jobs for social inclusion – good practices publication“. U konkurenciji 219 europskih gradova projekt je prepoznat kao iznimno interesantan i prihvaćen te je uvršten u navedenu publikaciju zajedno s projektima iz drugih 11 europskih gradova (Amsterdama, Antwerpena, Barcelone, Berlina, Birminghama, Newcastlea, Bruxsselesa, Glasgowa, Osla, Rennes Metropole i Tampere).

Naslovna strana publikacije što ju je 2015. objavio EUROCITIES s popisom projekata i europskih gradova koji su objavljeni u konkurenciji 219 gradova

GREEN JOBS FOR SOCIAL INCLUSION

INTRODUCTION

AMSTERDAM

SOCIAL CLAUSES IN PUBLIC PROCUREMENT FOR SUSTAINABLE EMPLOYMENT

ANTWERP

FIGHTING POVERTY AND UNEMPLOYMENT WHILE REACHING CITY CLIMATE TARGETS

BARCELONA

INCLUSIVE EMPLOYMENT – MAINTAINING PARKS IN BARCELONA

BERLIN

SOLAR TECHNOLOGY FOR REENGAGING DISADVANTAGED YOUTH

BIRMINGHAM & NEWCASTLE

LOCAL STRATEGIES TO IMPLEMENT NATIONAL ENERGY EFFICIENCY SCHEMES

BRUSSELS

GRANTS TO CREATE JOBS AND IMPROVE THE LOCAL ENVIRONMENT

GLASGOW

GREENING THE COUNCIL AND BOOSTING EMPLOYABILITY

GOTHENBURG

A CIRCULAR ECONOMY ENTERPRISE AS THE FIRST STEP INTO THE LABOUR MARKET

OSLO

COST SHARING AND MULTI LEVEL COLLABORATION FOR SOCIAL INCLUSION

RENNES METROPOLE

INCLUSIVE EMPLOYMENT THROUGH PUBLIC PROCUREMENT

TAMPERE

MAKING HERITAGE HOUSING MORE ENERGY EFFICIENT

ZAGREB

ENGAGING THE LONG TERM UNEMPLOYED BY GREENING PUBLIC SPACES AND TRAINING

GREEN JOBS FOR SOCIAL INCLUSION

Sudionici javnih radnih aktivnosti u uređenju staza u Parku Maksimir

Sudionici javnih radnih aktivnosti u održavanju šumskog reda u Parku prirode Medvednica

Sudionici javnih radnih aktivnosti u održavanju šumskog reda u Parku Maksimir

Tabela 4. Broj sudionika na javnim radnim aktivnostima (JRA) po godinama

GODINA	BROJ SUDIONIKA
2005.	360
2006.	593
2007.	488
2008.	347
2009.	372
2010.	330
2011.	196
2012.	164
2013.	152
2014.	218
2015.	225
UKUPNO	3 445

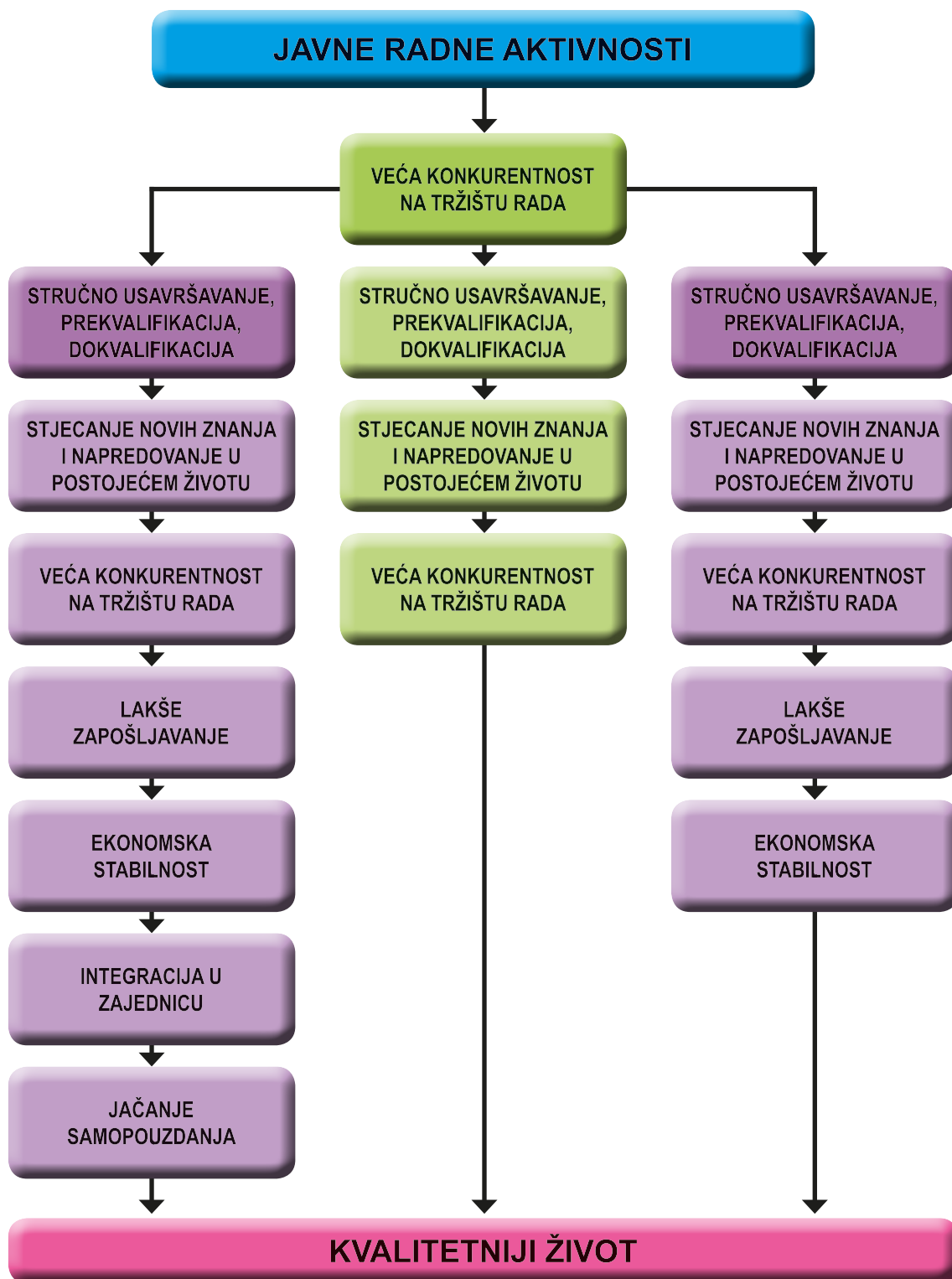

Stručno osposobljavanje u ugovornoj ustanovi, na Pučkome otvorenom učilištu u Zagrebu

Projekt je u 10 godina provođenja:

- poboljšao kvalitetu javnih površina,
- omogućio školovanje za oko 3 500 nezaposlenih hrvatskih branitelja i građana u 89 zanimanja te
- omogućio zapošljavanje 2/3 od ukupnog broja sudionika JRA u novim zanimanjima.

Rezultat: poboljšana je kvaliteta života nezaposlenih hrvatskih branitelja koji su socijalno i ekonomski integrirani u zajednicu, a što ima povoljan učinak na njihovo zdravlje.

3. UČI – RADI – UPOZNAJ – HOSPITACIJE U INOZEMSTVU

Program što ga je provodio nekadašnji Odjel za branitelje od 2007. do 2010. imao je svrhu pomoći punoljetnoj djeci hrvatskih branitelja na završetku svoga srednjoškolskog ili studentskog obrazovanja kako bi stekli kvalitetniju, širu i stručniju naobrazbu. Polaznici su bili uključeni u jezične, stručne i praktične pripreme za stjecanje certifikata priznatih unutar zemalja Europske unije s mogućnošću izjednačavanja njihovih stručnih kvalifikacija na budućem europskom tržištu rada. Projekt je uključivao jezične i druge pripreme te višetjedni boravak u izabranim tvrtkama u inozemstvu, a ostvaren je u suradnji s Generalnim konzulatom RH Stuttgart, Ministarstvom rada SR Njemačke – Savezna agencija za rad, Hrvatskim gospodarskim vijećem za Njemačku, Hrvatskom obrtničkom komorom, Obrtničkom komorom Wiesbaden, ENAIP Stuttgart, Kroatishver Wirtschaftsverband Deutschland, Pučkim otvorenim učilištem Zagreb te mnogobrojnim institucijama i tvrtkama koje su neposredno potpomogle realizaciju ovog programa. Od 2007. do 2010. u program je bilo uključeno ukupno 54 punoljetne djece hrvatskih branitelja i to: 47 studenata i 7 srednjoškolaca. Iako je početni odaziv zainteresiranih kandidata za program „Uči – radi – upoznaj hospitacije u inozemstvu“ bio obećavajući, trogodišnja je praksa pokazala suprotno. Zbog slabog odaziva kandidata, ovaj projekt se prestao provoditi 2010.

Gradonačelnikov prijem djece hrvatskih branitelja i polaznika programa „Uči – radi – upoznaj hospitacije u inozemstvu“ 9. rujna 2008.

III. SURADNJA S ORGANIZACIJAMA CIVILNOG DRUŠTVA

Suradnja s organizacijama civilnog društva, odnosno s udrugama iz područja branitelja iz Domovinskog rata i njihovih obitelji, boraca II. svjetskog rata i civilnih invalida rata, u Gradskoj upravi je započela i prije formiranja negdašnjeg Odjela za branitelje i udruge branitelja iz Domovinskog rata unutar tadašnjeg Gradskog ureda za zdravstvo, rad i socijalnu skrb. Tako je već 2000. izrađen prvi program rada Povjerenstva ondašnjeg Gradskog poglavarstva Grada Zagreba za unapređenje ostvarivanja prava hrvatskih branitelja i članova njihovih obitelji. Jedna od osnovnih zadaća Povjerenstva je bila suradnja s braniteljskim udrugama i uspostava demokratskih i partnerskih odnosa te iznalaženje modela suradnje Grada i udruga proizašlih iz Domovinskog rata. Program je bio osnova budućih aktivnosti i zadaća što ih je trebalo realizirati na temelju iskazanih potreba. Tadašnji Odjel za branitelje i udruge branitelja iz Domovinskog rata je surađivao s udrugama u nizu projekata važnih za razvoj civilnog društva, osobito na onima koji su se ticali potreba hrvatskih branitelja i članova njihovih obitelji u gradu Zagrebu. U suradnji s udrugama proizašlim iz Domovinskog rata postavljene su brojne spomen-ploče na gradskim pročeljima, uređeni su gradski parkovi koji nose nazive zagrebačkih postrojbi te predložena su imenovanja važnijih prometnica koje su dobile naziv po herojima Domovinskog rata. Također su organizirana svečana obilježavanja važnijih datuma iz Domovinskog rata i II. svjetskog rata, a organizirana su zajednička odavanja počasti svim poginulim, nestalim i zatočenim hrvatskim braniteljima na gradskim grobljima te stradalim civilnim žrtvama rata i građanima Grada Zagreba, kao i sudionicima II. svjetskog rata. U okviru te suradnje prepoznati su kvalitetni programi i projekti udruga od iznimne važnosti za hrvatske branitelje i članove njihovih obitelji, odnosno za Grad Zagreb i Republiku Hrvatsku u cjelini te su sufinancirani iz proračunskih sredstava, a na temelju Poziva za predlaganje programa udruga. Treba istaknuti kako je u siječnju 2001. Poglavarstvo Grada Zagreba donijelo odluku o pokroviteljstvu VIII. svehrvatskog športskog natjecanja invalida (SŠNIDOR) u organizaciji HVIDR-e RH te da je tadašnji Odjel za branitelje aktivno sudjelovao u provedbi navedene manifestacije. U listopadu 2015. Grad Zagreb je bio supokrovitelj i domaćin 21. SŠNIDOR-a te je pružio logističku i drugu pomoć za uspješno održavanje športskih susreta.

U evidencijama prijavljenih programa i projekata tadašnjeg Odjela za branitelje i udruge branitelja iz Domovinskog rata za 2002. nalazimo 36 udruga s 52 sufinancirana programa.

U evidencijama prvih sufinanciranih programa su oni što se odnose na očuvanje sjećanja na poginule hrvatske branitelje, obilježavanja obljetnica u gradu Zagrebu, duhovne aktivnosti, likovne radionice, pravnu i socijalnu pomoć, obradu povijesne građe, okrugle stolove, izobrazbu i druženje časnika, zapošljavanja branitelja, izrade monografija, hodočašća, sportska natjecanja i rekreacije te memorijalne programe. Paralelno sa sufinanciranjem programa tadašnji je Odjel za branitelje i udruge branitelja iz Domovinskog rata Gradskog ureda za zdravstvo, rad i socijalnu skrb kontinuirano podizao razinu suradnje s udrugama civilnog društva te su dvaput godišnje, u vrijeme blagdana organizirani obilasci hrvatskih branitelja koji se u zagrebačkim bolnicama (KBC Rebro, KBC Sestre Milosrdnice, KB Dubrava, Bolnica Vrapče, Jankomir i Podsused) liječe od PTSP-a. Djelatnici Odjela zajedno s članovima Udruge hrvatskih branitelja liječenih od PTSP-a Grada Zagreba i Zagrebačke županije su dijelili prigodne poklone hrvatskim braniteljima na liječenju. S tom Udrugom je uspješno realiziran program samopomoći i podrške u procesu psihosocijalne reintegracije stradalnika Domovinskog rata kao program izvaninstitucionalne pomoći u socioterapijskim grupama. Program je bio koncipiran pod stručnim vodstvom psihijatra i psihologa za hrvatske branitelje i članove njihovih obitelji. Kao primjer možemo navesti i izvrsnu suradnju sa ZU HVIDR-a GZ i ZŽ, koja je za svoje članove 2002., u organizaciji Centra za razvoj osobnosti provela uspješnu kreativnu radionicu „Kako podići kvalitetu života“. U stručno vođenom treningu članovi su se educirali kako podignuti kvalitetu života, kako prevladati negativne posljedice i posttraumatske događaje iz rata te kako se što lakše vratiti mirnodopskomu životu. Program se provodio pod vodstvom stručnog tima dvaput tjedno, a cilj mu je bio i prevencija suicida te smanjenje obiteljskih trauma.

Odjel za branitelje i udruge branitelja iz Domovinskog rata već je tada prepoznao važnost usavršavanja i osposobljavanja članova udruga radi što kvalitetnijeg rada i apliciranja programa i projekata na javne natječeaje. Tako je Odjel već 2003. započeo suradnju s Pučkim otvorenim učilištem Zagreb kroz program naziva „Usavršavanja i osposobljavanja“. Cilj programa je bio da informira udruge i da potakne njihovo članstvo na uključivanje u programe usavršavanja i osposobljavanja, s mogućnošću da i udruge daju prijedloge sukladno svojim potrebama. Napominjemo da se u kontinuitetu nastavio nadograđivati program edukacije udruga iz Domovinskog rata te da su organizirane edukacije iz stranih jezika, informatike, marketinga neprofitnih organizacija, osposobljavanja za apliciranje na natječeaje te po ulasku Republike Hrvatske u Europsku uniju i edukacije za apliciranje programa na EU fondove. Moramo spomenuti da se paralelno s edukacijama udruga provodio program za pomoć u učenju za članove obitelji hrvatskih branitelja, odnosno za djecu hrvatskih branitelja Grada Zagreba, u matematici, stranim jezicima, hrvatskome jeziku, fizici, kemiji te u pripremama za maturu.

Među mnogim aktivnostima što su doprinijele visokoj razini suradnje udruga iz Domovinskog rata Grada Zagreba i Gradske uprave je i donošenje Odluke o određivanju Dana branitelja Grada Zagreba, a koji je usvojila Gradska skupština Grada Zagreba na 22. sjednici, 15. ožujka 2007. kada je odlučeno da se 30. svibnja slavi kao Dan branitelja Grada Zagreba, u spomen na Domovinski rat i na branitelje Grada Zagreba. Od tada se svake godine u suradnji s udrugama iz Domovinskog rata svečano obilježava Dan branitelja, u sklopu kojeg se organiziraju brojna sportska, kulturna, obrazovna i druga događanja, a gradonačelnik Grada Zagreba, gospodin Milan Bandić je u Palači Dverce domaćin svečanog prijema ratnih zapovjednika zagrebačkih ratnih postrojbi i predstavnika udruga iz Domovinskog rata.

Sportske aktivnosti za Dan branitelja grada Zagreba 2007.

Gradska skupština je 28. studenog 2013., na 9. sjednici donijela Program skrbi za hrvatske branitelje iz Domovinskog rata i članove njihovih obitelji za razdoblje od 2014. do 2017. u kojem je, između ostalih ciljeva i mjera, regulirano pitanje sustavnog rada s braniteljskim udrugama. Gradski ured za branitelje jednom godišnje objavljuje Javni natječaj za sufinanciranje programa i projekata udruga i drugih pravnih i fizičkih osoba iz područja branitelja iz Domovinskog rata i njihovih obitelji, boraca II. svjetskog rata i civilnih invalida rata, prikuplja ponude i obrađuje programe / projekte koji se dostavljaju Povjerenstvu za odabir

programa / projekata radi odabira programa i predlaganja visine financijske potpore. Po donošenju financijskog plana, Gradski ured za branitelje izrađuje ugovore te stručno nadzire provedbu programa i projekata i trošenje odobrenih sredstava. Programom su se, u okviru sustavnog rada s udrugama, odredila programska područja u kojima će Ured i nadalje sudjelovati u financiranju programa pomoći i samopomoći, resocijalizacije i integracije članova udruga, unapređenja kvalitete života i pružanja psihosocijalne pomoći članovima obitelji ekshumiranih i identificiranih branitelja te organiziranja sportskih, kulturnih i drugih druženja članova udruga. Gradski ured za branitelje se obvezao da će u svakoj proračunskoj godini zajedno s udrugama iz Domovinskog rata odrediti prioritetne grupe programa koje bi obilježile cjelogodišnji rad na programima i projektima od posebnog značaja za Grad Zagreb, vodeći računa o prijedlozima udruga te o kvaliteti njihovih projekata i programa. Na navedeni način se željela postići veća kvaliteta u ostvarivanju zajedničkih projekata i programa te unaprijediti suradnju s udrugama. Prateći Plan aktivnosti Ureda vezano uz suradnju s udrugama, zajednički je ustrojen i plan obilježavanja važnijih obljetnica i datuma iz Domovinskog rata kao: Dana priznanja Republike Hrvatske, Dana mirovnih inicijativa, akcije „Maslenica“, Dana osnivanja Narodne zaštite, Spomendana pogibije prvoga hrvatskog redarstvenika Josipa Jovića – „Krvavi Uskrs“, akcije „Bljesak“, obljetnice pogibije hrvatskih redarstvenika u Borovu Selu, granatiranja Zagreba, obljetnica smrti Gojka Šuška i prvoga hrvatskog predsjednika dr. Franje Tuđmana, Dana oružanih snaga RH i Dana hrvatske kopnene vojske, Dana branitelja Grada Zagreba i Dana Grada Zagreba, bleiburške tragedije, akcije „Miljevački plato“, Dana antifašističke borbe, Dana državnosti, Dana pobjede i Domovinske zahvalnosti te Dana branitelja Grada Zagreba, akcije „Oluja“, Europskog dana sjećanja na žrtve totalitarnih i autoritarnih režima, Dana hrvatskih mučenika na Udbini, akcije „Medački džep“, obljetnicu zločina nad hrvatskim civilnim stanovništvom Zrin, Dan neovisnosti, Dana sjećanja na žrtve Vukovara i Škabrnje te brojne druge obljetnice zagrebačkih ratnih postrojbi, ali i svih formacija Hrvatske vojske te MUP-a i drugo.

Izslanstva Grada Zagreba i predstavnici udruga odaju počast i polažu vijence kod Zida boli na Gradskome groblju Mirogoj

Okvir za pravno djelovanje je donošenje Odluke o dodjeli financijskih potpora za programe i projekte udruga i drugih pravnih i fizičkih osoba socijalnoga i humanitarnog značaja (Službeni glasnik Grada Zagreba, 19/11), kasnije Odluke o dodjeli financijskih potpora za programe i projekte udruga, pravnih i fizičkih osoba iz područja branitelja iz Domovinskog rata i njihovih obitelji, boraca II. svjetskog rata i civilnih invalida rata (Službeni glasnik Grada Zagreba, 20/13) kojima su regulirana pitanja vezana uz raspisivanje javnih natječaja za dodjelu financijskih potpora. Područje branitelja iz Domovinskog rata i njihovih obitelji, boraca II. svjetskog rata i civilnih invalida rata od interesa za Grad Zagreb je obuhvaćalo:

1. provođenje pomoći i samopomoći, resocijalizaciju i integraciju članova udruga,
2. unaprjeđenje kvalitete života i pružanje psihosocijalne pomoći članovima obitelji ekshumiranih i identificiranih branitelja,
3. organiziranje sportskih, kulturnih i drugih druženja članova udruga te
4. jednokratne financijske potpore za promicanje braniteljskih tema i obilježavanja važnijih obljetnica.

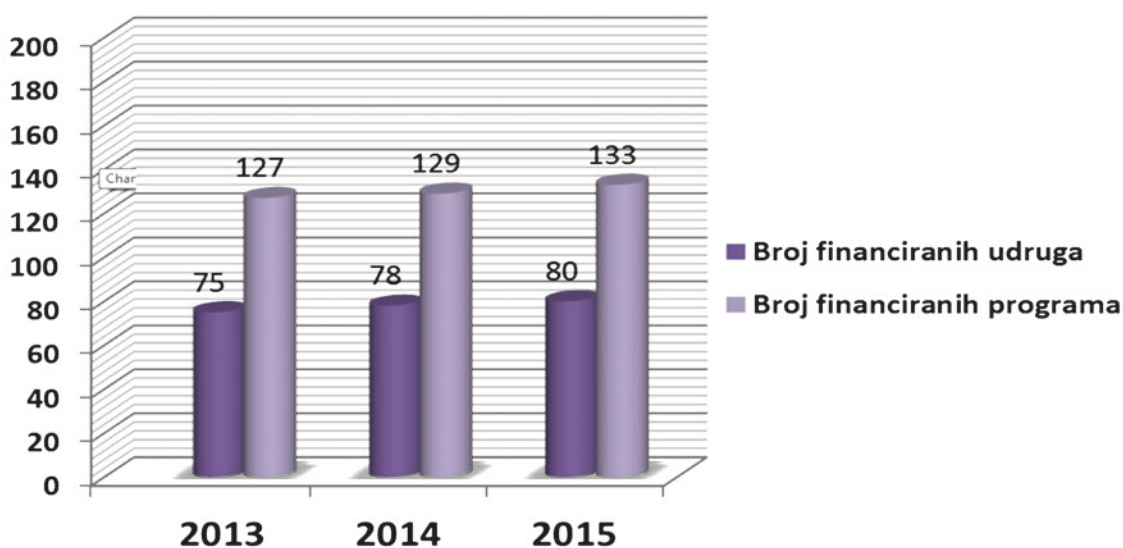
U višegodišnjoj analizi sufinanciranih programa i projekata je uočeno da je najveći broj udruga aplicirao na natječaj s programima iz područja organiziranja sportskih, kulturnih i drugih druženja članova udruga, potom provođenja pomoći i samopomoći, resocijalizacije i integracije članova udruga, a najmanji broj prijava je pristigao za jednokratne financijske potpore. Može se zaključiti da je najveći broj udruga zainteresiran ili da provodi programe koji uključuju sportsku rekreaciju hrvatskih branitelja te članova udruga, a sve radi poboljšanja psihosocijalne rehabilitacije i rekreacije.

Natjecanje u sportskom ribolovu u ŠRC Granešina

Iz dugogodišnjeg iskustva Ureda se može zaključiti da je najkorisnija aktivnost za branitelje i članove udruga upravo organizacija sportskih događanja jer se u iste mogu uključiti svi zainteresirani branitelji, neovisno o dobi, obrazovanju i statusu. Slijedom navedenog, raspoloživa sredstva se nastoje usmjeriti prema aktivnostima koje su dale vidljive rezultate, a s ciljem poboljšanja života braniteljske populacije.

Grafikon 2. Prikaz broja financiranih udruga i programa od osnutka Gradskog ureda za branitelje

Stupanjem na snagu Uredbe o kriterijima, mjerilima i postupcima financiranja i ugovaranja programa i projekata od interesa za opće dobro koje provode udruge (NN, 26/15) Gradska skupština Grada Zagreba je 22. prosinca 2015. usvojila Program financiranja udruga iz područja branitelja iz Domovinskog rata i njihovih obitelji, boraca II. svjetskog rata i civilnih invalida rata u 2016. Referentni okvir za ciljeve i prioritete financiranja u području branitelja iz Domovinskog rata i njihovih obitelji, boraca II. svjetskog rata i civilnih invalida rata su gradski strateški dokumenti koji se odnose na unaprjeđenje i promicanje vrijednosti Domovinskog rata, prava branitelja iz Domovinskog rata kao posebno osjetljive društvene skupine i osiguravanje njihove jednakopravne uključenosti u društvo, a koje je u cilju promicanja politike zaštite ljudskih prava koju provodi Grad Zagreb.

Prioriteti financiranja udruga u području branitelja iz Domovinskog rata i njihovih obitelji, boraca II. svjetskog rata i civilnih invalida rata za 2016. su se utvrdili na temelju procjene

potreba u ovom području i mjera za ostvarivanje ciljeva. Ciljevi financiranja udruga iz područja branitelja iz Domovinskog rata i njihovih obitelji, boraca II. svjetskog rata i civilnih invalida rata su:

1. omogućavanje bavljenja sportskim, kulturnim, edukativnim i drugim aktivnostima za podizanje psihofizičkog zdravlja i kvalitete življenja,
2. prezentacija vrijednosti i značaja Domovinskog rata preko knjiga, kratkih filmova, javnih izvođenja i sl. i
3. očuvanje digniteta Domovinskog rata i čuvanje uspomene na stradalnike Domovinskog rata obilježavanjem važnijih državnih i gradskih blagdana i obljetnica.

U skladu s ciljevima, financijski prioriteti su socijalno i ekonomsko osnaživanje te podizanje kvalitete života hrvatskih branitelja i članova njihovih obitelji, članova obitelji poginulih, nestalih i zatočenih hrvatskih branitelja, organiziranje sportskih, kulturnih, zdravstvenih, edukativnih i drugih aktivnosti, promicanje vrijednosti Domovinskog rata, obilježavanje važnijih obljetnica, državnih praznika i blagdana.

Postupak financiranja udruga iz proračuna Grada Zagreba sukladno Uredbi je uređen Pravilnikom o financiranju udruga iz proračuna Grada Zagreba (Službeni glasnik Grada Zagreba 12/15, 24/15 i 2/16). Financiranje se osim javnog natječaja provodi i javnim pozivom te izravnom dodjelom. Javni poziv za financiranje udruga se objavljuje za dodjelu jednokratnih financijskih potpora za donacije i sponzorstva, obilježavanje važnijih obljetnica i datuma, organiziranje susreta, natjecanja, priredbi, drugih manifestacija, jačanje kapaciteta udruga, edukacije te podrška institucionalnom i organizacijskom razvoju udruga.

Tijekom višegodišnjeg praćenja sufinanciranih programa i projekata uočeno je da je najveći broj udruga aplicirao na natječaj s programima iz područja organiziranja sportskih, kulturnih i drugih druženja članova udruge, zatim provođenja pomoći i samopomoći, resocijalizacije i integracije članova udruge. Najmanji broj prijava je pristigao za jednokratne financijske potpore. Može se zaključiti da je najveći broj udruga zainteresiran i da provodi programe koji uključuju sportsku rekreaciju hrvatskih branitelja, članova udruge, a sve radi poboljšanja psihosocijalne rehabilitacije i rekreacije. Iz dugogodišnjeg iskustva Ureda se može zaključiti da je najkorisnija aktivnost za branitelje i članove udruga upravo organizacija sportskih događanja jer se u te aktivnosti mogu uključiti svi zainteresirani branitelji bez obzira na dob, obrazovanje i status. Slijedom navedenoga, raspoloživa sredstva se nastoje usmjeriti prema onim aktivnostima koje su dale vidljive rezultate u poboljšanju života braniteljske populacije.

IV. EDUKACIJSKE AKTIVNOSTI I EU FONDOVI

1. Priprema projekata za EU fondove

Gradski ured za branitelje je u prostoru ZHVIDR-e Grada Zagreba organizirao petodnevnu radionicu za hrvatske branitelje – predstavnike udruga iz Domovinskog rata Grada Zagreba na temu „Priprema projekata za EU fondove“. Na edukaciji koju su vodili predstavnici Centra za civilne inicijative je sudjelovalo 25 predstavnika udruga koji su stekli osnovne vještine za samostalno apliciranje na natječaje za sufinanciranje projekta iz fondova EU, kao i za ostale projekte.

Predstavnici udruga na radionici „Priprema projekata za EU fondove“

Navedene radionice su bile nastavak mjera Gradskog ureda za branitelje kojima se udrugama civilnog društva odnosno braniteljskim udrugama, udrugama II svjetskog rata i civilnih invalida rata Grada Zagreba nastojala pružiti viša razina znanja.

2. Edukacija na temu „Financijski menadžment“ za predstavnike udruga

U suradnji s Braniteljskom zadrugom „Danica“ za usluge je organiziran seminar „Menadžment neprofitnih organizacija“ u koji su bili uključeni predsjednici ili / i tajnici udruga iz Domovinskog rata Grada Zagreba. Program je bio osmišljen kao skup aktivnosti kojima se pospješuje planiranje, provedba, distribucija i komuniciranje organizacija te stjecanje analitičkih, prezentacijskih i komunikacijskih vještina kao i viša razina informiranosti o stanju i trendovima u neprofitnome sektoru radi osposobljavanja za samostalno predstavljanje i apliciranje programa / projekata udruga u zemlji i inozemstvu, odnosno u EU s naglaskom na menadžmentski segment koje bi udruge trebale usvojiti i uvrstiti u svoj svakodnevni rad.

3. “Razvojem poduzetničkih vještina do pokretanja samostalnog poduzeća”

Radi poticanja zapošljavanja, a u suradnji s Razvojnomo agencijom Zagreb, Gradski ured za branitelje je 2014. pokrenuo ciklus poduzetničke edukacije za nezaposlene hrvatske branitelje Grada Zagreba i članove njihovih obitelji koji su nezaposleni i koji su voljni učiti.

Ciklus poduzetničke edukacije je započeo kao-pilot projekt te je bio namijenjen nezaposlenim hrvatskim braniteljima i članovima njihovih koji su se željeli otisnuti u poduzetničke vode, ali nisu imali dovoljno znanja da zaokruže poslovnu ideju ili je uopće nisu imali, a željeli su pitanje vlastite nezaposlenosti i egzistencije, kao i svoje obitelji uzeti u svoje ruke.

Namjera je bila osposobljavanje hrvatskog branitelja za pokretanje i upravljanje vlastitim poduzećem s naglaskom na:

- stjecanje poduzetničkih vještina i praktičnih znanja o poduzetništvu kroz etapne poduzetničke edukacije,
- jačanje poduzetničkog duha, kreativnosti i samopouzdanja,
- osposobljavanje hrvatskog branitelja za pokretanje vlastitog poduzeća,

- razvijanje svijesti o hrvatskim braniteljima kao budućim sposobnim i potencijalno uspješnim poduzetnicima te
- smanjenje nezaposlenosti hrvatskih branitelja u Zagrebu.

U 2014. projekt je bio predviđen za 80 polaznika, a u 2015. za 100 polaznika.

Projekt „Razvojem poduzetničkih vještina do pokretanja vlastitog poduzeća“ je baziran na jačanju poduzetničkih vještina kroz etapne poduzetničke edukacije što ih je provodila Razvojna agencije Zagreb preko Plavog ureda.

Poduzetničke edukacije u etapama:

1. inforadionice,
2. Start up akademija – seminari za poduzetnike početnike,
3. specijalistički seminari,
4. savjetovanja,
5. mentoriranje, izrada poslovnog plana i potpore za zapošljavanje te
6. promoviranje projekta.

Tijekom sudjelovanja u ovome projektu polaznici su saznali za predradnje koje je potrebno napraviti prije nego li uđu u privatni posao, informirani su o mogućnostima i preprekama te pravnim oblicima osnivanja poduzeća ili obrta. Usvajali su znanja o razumijevanju finansijskih dokumenata i izvješća, poslovnom planiranju, marketingu, prodaji te su upoznati s poticajima te EU natjecajima, e-poslovanjem i dr.

Dodane vrijednosti projekta su: međusobno druženje i ohrabrivanje, razmjena iskustva i dobre prakse, motivacija za sudjelovanjem u drugim edukacijama te upoznavanje s mjerama potpore.

Polaznici inforadionice u sklopu projekta „Razvojem poduzetničkih vještina do pokretanja samostalnog poduzeća“

Završna konferencija – prezentacija projektnih ideja hrvatskih branitelja što su nastajale tijekom projekta „Razvojem poduzetničkih vještina do pokretanja samostalnog poduzeća“.

Po svakom završenom ciklusu u Plavom uredu Razvojne agencije Zagreb održane su završne konferencije na kojima su hrvatski branitelji-polaznici prezentirali najuspješnije projektno ideje za koje je tijekom edukacije izrađen poslovni plan.

Također, važno je istaknuti da su hrvatski branitelji koji su prošli poduzetničku edukaciju preko Plavog ured Razvojne agencije Zagreb još godinu dana nakon otvaranja vlastitog poduzeća zadržavali pravo na mentorstvo.

Najbolja potvrda da projekt “Razvojem poduzetničkih vještina do pokretanja samostalnog poduzeća” ima razvojni potencijal te da je dobro osmišljen i stručno vođen je 10-ak otvorenih obrta ili poduzeća te njih još toliko što su pred pokretanjem.

Zaključak je da je za daljnji razvoj potrebno aplicirati na EU fondove.

4. Ostalo

Ured je u 2015. iskazao interes za prijavu na transnacionalni projekt u okviru centraliziranog natječaja „Industrijski odnosi socijalni dijalog“. Projektom „Tranzicija socijalnog dijaloga u jugoistočnoj Europi“ se želi poboljšati razina znanja o industrijskim odnosima u Europi i transferirati iskustva i znanja na regionalne razine jugoistočne Europe te također povećati osjetljivost na pitanja iz konteksta ekonomske krize – zapošljavanje, demografske promjene, migracija radnoaktivnog stanovništva i dr.

Održan je radni sastanak s Uredom za programe i projekta EU na kojem su sudjelovali predstavnici Gradskog ureda za gospodarstvo, rad i poduzetništvo, Gradskog ureda za socijalnu zaštitu i osobe s invaliditetom i Gradskog ureda za zdravstvo. Na sastanku je predstavljen natječaj te je dogovoreno da će GU za programe i projekte obavijestiti urede o daljnjim koracima.

Gradski ured za branitelje, u suradnji s Uredom za udruge Vlade Republike Hrvatske, organizirao je predstavljanje „novog normativnog okvira za djelovanje organizacija civilnog društva“ namijenjen udrugama iz područja branitelja iz Domovinskog rata i njihovih obitelji, boraca II. svjetskog rata i civilnih invalida rata Grada Zagreba. Predstavljanje normativnog okvira za djelovanje organizacija civilnog društva uključivao je novi Zakon o udrugama, Pravilnik o sadržaju i načinu vođenja Registra udruga RH i Registra stranih udruga u RH, Uredbu o kriterijima i postupcima financiranja i ugovaranja programa i projekata od interesa za opće dobro koje provode udruge i Zakon o financijskom poslovanju i računovodstvu neprofitnih organizacija. Stupanjem na snagu navedene Uredbe te Pravilnika o financiranju udruga iz proračuna Grada Zagreba, Gradski ured za branitelje je nastavio tematske edukacije udruga iz područja branitelja iz Domovinskog rata i njihovih obitelji, boraca II. svjetskog rata i civilnih invalida rata za 2016. po izvršitelju Organizaciji I.S.P.I.T. i to na dvodnevnoj edukaciji koja je obuhvatila teorijski i praktični dio. Svrha edukacije je bila osposobiti članove udruga da, sukladno važećim propisima, adekvatno apliciraju svoje programe i projekte na javne natječaje te da postupaju sukladno kriterijima, mjerilima i postupcima što su za područje djelovanja udruga civilnog društva propisani.

Tribine Grada Zagreba - predstavljanje novih normativnih akata predstavnicima udruga 21. travnja 2015.

V. ZAKLADE

Programom za skrb hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata i članova njihovih obitelji za razdoblje 2014. do 2017. je predviđeno osnivanje Zaklade za žrtve ratnog zločina silovanja u Domovinskom ratu i Zaklade za pomoć oboljeloj djeci hrvatskih branitelja.

1. ZAKLADA ZA ŽRTVE RATNOG ZLOČINA SILOVANJA U DOMOVINSKOM RATU

Iako je od završetka Domovinskog rata proteklo 20 godina, još uvijek se nastoji doći do nekih istina o njemu.

Osobito se to odnosi na podatke o ratnome zločinu silovanja tijekom Domovinskog rata.

Zadnjih godina je u društva došlo do promjene odnosa prema tom teškom zločinu, kako međunarodne tako i domaće javnosti te su evidentna nastojanja da se potiče prikupljanje dokaza, dokumentacije te procesuiranje ratnog zločina silovanja kojima se želi da:

- počinitelji toga teškog ratnog zločina budu osuđeni,
- žrtve dobiju materijalno obeštećenje koje im pripada,
- žrtve dobiju dužno poštovanje koje zaslužuju i da im se poruči kako nisu same.

Cilj: Osigurati žrtvama ratnog zločina silovanja svu potrebnu psihološku i drugu pomoć kako bi se dostojanstveno uključile u društveni život.

Poticaј za osnivanje Zaklade, Gradu Zagrebu je dala udruga Žene u Domovinskome ratu.

Svrha osnivanja Zaklade:

- pružanje materijalne i nematerijalne pomoći žrtvama ratnog zločina silovanja u Domovinskome ratu,
- kontinuirano prikupljanje osobnih svjedočanstava o proživljenim iskustvima u vezi s ratnim zločinom silovanja počinjenim u Domovinskome ratu i
- upoznavanje domaće i međunarodne javnosti s prikupljenim svjedočanstvima.

Osnivači Zaklade su:

- Grad Zagreb i
- udruga Žene u Domovinskom ratu

Gradska skupština Grada Zagreba, na sjednici od 15. travnja 2014., donijela je Zaključak o prihvaćanju Ugovora o osnivanju Zaklade te su Grad Zagreb i udruga Žene u Domovinskom ratu, a na temelju Ugovora o osnivanju Zaklade od 8. svibnja 2014. i dodatka Ugovoru o osnivanju Zaklade od 23. prosinca 2014., kao zakladnici, osnovali zakladu „Sunčica – Zaklada za žrtve ratnog zločina silovanja u Domovinskom ratu“.

Tijekom 2015. su provedeni propisani zakonski postupci, pribavljena su potrebna rješenja Ministarstva uprave Republike Hrvatske, postavljena su zakladna tijela pa je Zaklada u listopadu 2015. započela s radom.

Kao podupiratelji, Zakladi mogu pristupiti domaće ili strane fizičke ili pravne osobe koje prihvati Upravni odbor Zaklade.

2. ZAKLADA ZA POMOĆ OBOLJELOJ DJECI HRVATSKIH BRANITELJA

Velik broj braniteljske populacije živi bez riješenih osnovnih egzistencijalnih pitanja, a posebno složena situacija je u obitelji bolesno dijete. Osnivanjem Zaklade se želi osigurati materijalna pomoć u vidu jednokratnih novčanih naknada kako bi se podmirili životni troškovi braniteljskih obitelji te osigurala pomoć za troškove liječenja. Gradski ured za branitelje u suradnji sa Zavodom za javno zdravstvo Grada Zagreba i s udrugama proizišlim iz Domovinskog rata Grada Zagreba provodi istraživanje na temelju kojega će se dobiti relevantni podatci u vezi sa svrsishodnošću osnivanja Zaklade.

VI. DRUGI PROGRAMI I AKTIVNOSTI USMJERENI NA POBOLJŠANJE KVALITETE ŽIVOTA HRVATSKIH BRANITELJA I ČLANOVA NJIHOVIH OBITELJI

- Ljetovanje i zimovanje djece HB
- Prigodne priredbe
- Besplatna godišnja pokazna karta ZET-a za članove obitelji smrtno stradaloga, zatočenog ili nestalog HB

1. LJETOVANJE I ZIMOVANJE DJECE HRVATSKIH BRANITELJA

Organizirano se provodi od 2000. U tom razdoblju ovom mjerom je bilo obuhvaćeno oko 14 000 djece. Ranije je na ljetovanje i zimovanje godišnje bilo upućivano i preko 1 000, a sada se godišnje upućuje oko 400 djece zbog manjeg broja braniteljske djece osnovnoškolskog uzrasta jer je i braniteljska populacija sada starije životne dobi.

Pravo na besplatno ljetovanje i zimovanje ostvaruju djeca osnovnoškolskog uzrasta (7 – 15 godina):

- lošijega socijalnog statusa,
- lošijega zdravstvenog statusa te
- s teškoćama u razvoju.

Programi su osmišljeni tako da osim morskoga i planinskog ugođaja, s obaveznom školom plivanja djeca, mogu koristiti razne sportsko-kulturno-edukativne programe kroz radionice s pedagoškim i drugim stručnim vodstvom (natjecanje u raznim vještinama i sportu, radionicama – likovna, fotografska, ekološka, novinarska).

Cilj: Sadržajni i osmišljeni školski praznici, stvaranje zdravih navika te poboljšanje zdravstvenog statusa, međusobno upoznavanje i razvijanje zajedništva.

Ljetovanje djece hrvatskih branitelja

2. PRIGODNE PRIREDBE

Za oko 400 djece hrvatskih branitelja slabijega imovinskog stanja se dvaput godišnje organizira prigodna priredba te se dijele poklon-paketića za Uskrs i Blagdan sv. Nikole.

Cilj ovih priredbi je da se obilježe blagdani i da se djeca razvesele i prigodno obdare.

Sv. Nikola je razveselio djecu hrvatskih branitelja mađioničarskim trikovima i poklon-paketima što ih je osigurao Grad Zagreb

VI. BESPLATNA GODIŠNJA POKAZNA ZET-OVA KARTA ZA ČLANOVE OBITELJI SMRTNO STRADALOGA, ZATOČENOG ILI NESTALOG HRVATSKOG BRANITELJA

Pravo na besplatnu godišnju pokaznu ZET-ovu kartu ostvaruje prosječno 1010 članova obitelji ako im je prebivalište u Zagrebu te ako to pravo ne ostvaruju po drugoj osnovi.

Sredstva koji se za to svrhu izdvajaju su oko 1 400 000,00 kn godišnje.

VII. DRUGE AKTIVNOSTI

Gradska skupština Grada Zagreba je 2007. prva u Republici Hrvatskoj donijela Odluku o određivanju Dana branitelja Grada Zagreb u spomen na Domovinski rat i branitelje Grada Zagreba.

Otad se Dan branitelja Grada Zagreba obilježava svake godine 30. svibnja u spomen na Domovinski rat i branitelje Grada Zagreba koji su sebe nesebično i odvažno podarili Hrvatskoj i koji su presudno doprinijeli ostvarenju stoljetne težnje hrvatskog naroda za vlastitom državom.

Svake godine u suradnji s udrugama iz Domovinskog rata Grad Zagreb organizira svečano obilježavanje pa se organiziraju brojna sportska, kulturna, obrazovna, duhovna i druga događanja, a gradonačelnik Grada Zagreba, gospodin Milan Bandić je domaćin svečanog prijema ratnih zapovjednika zagrebačkih ratnih postrojbi i predstavnika udruga iz Domovinskog rata u Palači Dverce.

Gradonačelnikov prijem u Palači Dverce u povodu Dana branitelja

Na temelju članka 28.a stavka 2. Statuta Grada Zagreba (Službeni glasnik Grada Zagreba 19/99, 19/01, 20/01 – pročišćeni tekst, 10/04, 18/05, 2/06 i 18/06), Gradska skupština Grada Zagreba, na 22. sjednici, 15. ožujka 2007., donijela je

ODLUKU

o određivanju Dana branitelja Grada Zagreba

Članak 1.

Ovom se odlukom određuje Dan branitelja Grada Zagreba u spomen na Domovinski rat i branitelje Grada Zagreba.

Dan branitelja Grada Zagreba obilježava se 30. svibnja.

Članak 2.

Ova odluka stupa na snagu osmog dana nakon objave u Službenom glasniku Grada Zagreba.

KLASA: 230-01/07-01/128

URBROJ: 251-01-04-07-4

Zagreb, 15. ožujka 2007.

Predsjednica

Gradske skupštine

Mr. sc. Tatjana Holjevac, v. r.

Plakat u povodu obilježavanja Dana branitelja Grada Zagreba 2012.

Gradska skupština Grada Zagreba također je 2011., a u povodu obilježavanja dvadesete obljetnice Prve mirovne inicijative žena, donijela Odluku da se 18. siječnja odredi kao Dan mirovnih inicijativa u spomen na Apel žena Grada Zagreba, prvu mirotvornu inicijativu koje su na ratnu prijetnju odgovorile pozivom na mir i civilizirano ponašanje.

Tekst Apela kojega je u dva dana potpisalo 64 000 Zagrepčana

“Kako se sudbonosni 19. siječanj približava, mi majke vojnika koji su u jedinicama JNA apeliramo da poštedite nevine živote naših sinova.

U ime čovječnosti ne dopustite prolijevanje krvi naših sinova!

U ime mira ne tjerajte naše sinove da pucaju u svoju braću, u svoje sestre, u svoje roditelje, u svoje prijatelje!

U ime slobode ne dopustite da se politički problemi rješavaju mrtvim tijelima naših sinova!

Saberite svoje snage u dijalogu i razumu!

Budite savjesni prema našim i vašim mladim, nedužnim sinovima”!

Na temelju članka 28.a stavka 2. Statuta Grada Zagreba (Službeni glasnik Grada Zagreba 19/99, 19/01, 20/01 – pročišćeni tekst, 10/04, 18/05, 2/06, 18/06, 7/09, 16/09, 25/09 i 10/10), Gradska skupština Grada Zagreba, na 21. sjednici, 22. veljače 2011., donijela je

ODLUKU

o određivanju Dana mirovnih inicijativa

Članak 1.

Ovom se odlukom određuje Dan mirovnih inicijativa u spomen na apel žena Grada Zagreba, prvu javnu mirotvornu inicijativu, koje su na ratnu prijetnju odgovorile pozivom na mir i civilizirano ponašanje.

Dan mirovnih inicijativa obilježava se 18. siječnja.

Članak 2.

Ova odluka stupa na snagu osmog dana nakon objave u Službenom glasniku Grada Zagreba.

KLASA: 021-05/11-01/30

URBROJ: 251-01-06-11-6

Zagreb, 22. veljače 2011.

Predsjednik
Gradske skupštine
Boris Šprem, v.r.

Grad Zagreb je od 2000. do danas financirao i organizirao te obilježio brojne programe i projekte među kojima ističemo:

- Za HRVI I. skupine s 100% oštećenja organizma te za članove njihove uže obitelji je organizirao ljetovanje u kampu slijepih u Premanturi kraj Pule.
- Sufinancirao je uređenje Športsko-ribolovnog jezera u Granešini, jedinstvenog centra u Hrvatskoj i ovome dijelu Europe. Arhitektonski je prilagođen za osobe u invalidskim kolicima.

Ribolovni centar Grada mladih Granešina – športsko-rekreacijski centar

- U spomen na 429 sahranjenih hrvatskih branitelja 2000. godine financirao izgradnju i postavljanje Spomenika poginulim braniteljima autora u Aleiji branitelje na Zagrebačkom groblju Mirogoj.
- U spomen na 850 neidentificiranih žrtava u Domovinskom ratu 1991.- 1995. Financirao izgradnju i postavljanje Spomenika poginulim braniteljima (Kenontaf) na Krematoriju u Gaju urni na Gradskom groblju Mirogoj

- Organizirao je i financirao preseljenje i gradnju, odnosno postavljanje spomenika Glasa hrvatske žrtve – Zida boli na Gradskome groblju Mirogoj u Zagrebu na kojem je uklesano 13500 imena poginulih hrvatskih branitelja i civilnih žrtava Domovinskog rata.

Spomenik Glas hrvatske žrtve – Zid boli na Gradskome groblju Mirogoj u Zagrebu

- U spomen na 305 hrvatskih branitelja financirao je zamjenu Križa u Aleji branitelja na Gradskome groblju Miroševac u Dubravi u Zagrebu.
- U spomen na 429 sahranjenih hrvatskih branitelja 2000. godine financirao izgradnju i postavljanje križa u Aleji branitelja na Zagrebačkom groblju Mirogoj te je uredio Aleju hrvatskih branitelja na Gradskome groblju Mirogoj prema Središnjem križu podignutom u čast poginulih hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata.
- U spomen na 78 poginulih bojovnika Črnomerca Grad Zagreb je zajedno s UDHOS-om financirao izgradnju i postavljanje spomenika na Trgu siječenjskih žrtava u Kustošiji u Zagrebu.
- U spomen na 73 poginula bojovnika Dubrave Grad Zagreb je u suradnji s građanima Dubrave financirao izgradnju i postavljanje Spomenika poginulim braniteljima Dubrave u Ulici Dubrava u Dubravi.
- U spomen na 74 poginula bojovnika Peščenice Grad Zagreb zajedno s Vijećem gradske četvrti Peščenica je financirao izgradnju i postavljanje Spomenika poginulim branite-

ljima Pešćenice na raskrižju Ulice Grada Vukovara i Ivanićgradske u Zagrebu.

- U spomen na 6 poginulih hrvatskih branitelja Grad Zagreb je financirao izgradnju i postavljanje Spomenika poginulim braniteljima Hrvatskog Leskovca u Hrvatskom Leskovcu.
- Osigurao je proširenje broja grobnih mjesta za hrvatske branitelje na Gradskome groblju Mirogoj (50 grobnih mjesta) i Miroševac.
- Financirao je izgradnju Spomen-doma i uređenje okoliša na Ovčari u Vukovaru, Parka sa spomenikom “Bošnjak branitelju Hrvatske“ u Zagrebu, Spomenika poginulim i umrlim hrvatskim braniteljima s područja Trešnjevke, Spomen-obilježja poginulim hrvatskim braniteljima u Novoj Gradišci, Spomen-ploče u Pocrniću kod Perušića u spomen na smrtno stradale hrvatske branitelje 150. brigade.

Spomen-dom Ovčara

Spomen-dom Ovčara, prije je bila farma nedaleko Vukovara. Danas je Spomen-dom na preko dvjesto mučki ubijenih ljudi. Na zidu Spomen-doma Ovčara su slike ubijenih hrvatskih branitelja i civila koje se naizmjenično, svakih tridesetak sekundi pale i gase. Na stropu su „zvijezde“ koje simboliziraju sve one koji su poginuli na Ovčari. Na podu Spomen-doma, u staklu, na slami su izložene stvari koje su pripadale poginulima (putovnice, osobna iskaznica, lisnica, krunica i drugo).

- Grad Zagreb je u Petrićevoj ulici otvorio Memorijalni centar granatiranja Zagreba 1991. – 1995. u spomen na sve poginule i ranjene tijekom velikosrpske agresije. Otvoren je na obljetnicu granatiranja Zagreba, 2. svibnja 1995. kada je velikosrpski agresor zbog odmazde za uspješno provedenu vojno-redarstvenu akciju Bljesak, u samom središtu Zagreba, gađao civilne ciljeve kao Klinika za dječje bolesti i Dom umirovljenika u Klaićevoj ulici, Hrvatsko narodno kazalište i brojne druge civilni ciljevi i to zabranjenim raketnim sustavom Orkan s kasetnim punjenjem, takozvanim zvončićima. Željeli su da strada što više civila i civilnih objekata. Tada je poginulo sedam civila, a ranjeno ih je dvjesto pet.

Spomen-ploča na Trgu svibanjskih žrtava u Zagrebu podignuta u spomen na civilne žrtve raketiranja Zagreba 2. i 3. svibnja 1995.

- U spomen na sve civilne žrtve u svibnju 2007., južni dio Šoštarićeve ulice (križanje Šoštarićeve s Vlaškom i Draškovićevom ulicom) je preimenovan u Trg svibanjskih žrtava 1995., a na zgradi FINE je podignuta spomen-ploča sa imenima sedam poginulih svibanjskih civilnih žrtava. Na tome mjestu, svake godine, na obljetnicu tog događaja, a u čast poginulih svibanjskih civilnih žrtava, Grad Zagreb s predstavnicima Udruge civilnih stradalnika Domovinskog rata polaže vijence.
- Spomenik Prvoj samostalnoj satniji Podsusedu u Podsusedu, natpisnu ploču s imenima poginulih hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata povodom Dana Grada Zagreba i Dana branitelja u OŠ Ljubljanka u Zagrebu, Spomenik u Johovcu i druga spomen obilježja.
- Zajedno s udrugama proisteklih iz Domovinskog rata organizirano se obilježavaju državni blagdani, razne obljetnice od interesa za hrvatske branitelje, članove njihovih obitelji i Grad Zagreb.
- Za djecu hrvatskih branitelja slabijega socijalno-ekonomskog statusa, u suradnji s Pučkim otvorenim učilištem u Zagrebu, organizira se pomoć u učenju. U program su bili uključeni učenici osnovnih i srednjih škola kako bi uspješno svladali nastavni program i ispravili negativne ocjene.

Dodjela Medalja Grada Zagreba HRVI I. skupine sa 100% oštećenje organizma
(Mala dvorana Vatroslava Lisinskog)

Medalje Grada Zagreba kojima je gradonačelnik Grada Zagreba Milan Bandić odlikovao 100%-ne hrvatske ratne invalide I. skupine

- HRVI-je I. skupine s 100% oštećenja organizma gradonačelnik Grada Zagreba odlikovao je Medaljom Grada Zagreba za nemjerljiv doprinos tijekom Domovinskog rata za Grada Zagreb i domovinu Hrvatsku.
- Grad Zagreb je Povelju počasnog građanina Grada Zagreba dodijelio herojima Domovinskog rata general-pukovnicima u mirovini Anti Gotovini i Mladenu Markaču.

S uručenja Povelje
počasnog građanima
Grada Zagreba
Mladenu Markaču

S uručenja Povelje počasnog građanima Grada Zagreba Anti Gotovini

- Za izniman doprinos i uspostavu teritorijalne cjelovitosti RH posmrtno je počasnim građaninom Grada Zagreba proglašen stožerni brigadir Rudolf Perešin koji je smrtno stradao obnašajući zadaću u obrani suvereniteta RH. Naime, bio je jedan od najistaknutijih pilota Hrvatskoga ratnog zrakoplovstva. Na početku Domovinskog rata se istaknuo povijesnim preletom u zrakoplovu agresorske vojske JNA u zračnu luku u Austriji, a cijeli svijet je prenio njegove riječi „JA SAM HRVAT, NE MOGU I NEĆU PUCATI NA SVOJ NAROD“.
- Preko Gradskog ureda za branitelje, Grad Zagreb kontinuirano surađuje s Ministarstvom unutarnjih poslova, Policijskom upravom zagrebačkom u kampanji "Manje oružja, manje tragedija" kojom se apelira na hrvatske branitelje da razmisle i donesu odluku da ako posjeduju oružje ili minsko-eksplozivna sredstva ih predaju i tako doprinesu sigurnosti cijele zajednice, a naročito djece i mladeži. Nakon apela i poziva, akcija je provedena u suradnji s udrugama proisteklim iz Domovinskog rata. Poznato je da je porasla količina predanog oružja i minsko-eksplozivnih sredstava.

Oružje sakupljeno u suradnji Policijske uprave zagrebačke i GU za branitelje 2013.

- U suradnji s Pučkim otvorenim učilištem u Zagrebu, a za djecu hrvatskih branitelja slabijega socijalno-ekonomskog statusa provodi se program pripreme za maturu za učenike završnih razreda srednje škole.
- Do donošenja nove odluke o medicinskoj rehabilitaciji, Grad Zagreb je kontinuirano kroz 8 godina zaključkom dodjeljivao potporu za provođenje medicinske rehabilitacije Udruzi udovica hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata Grada Zagreba i Županije zagrebačke, Udruzi roditelja poginulih branitelja iz Domovinskog rata Grada Zagreba, Savezu udruga obitelji zatočenih i nestalih hrvatskih branitelja za udruge: Udruzi

obitelji zatočenih i nestalih hrvatskih branitelja „Hrvatski feniks“ i Udruzi roditelja i obitelji zarobljenih i nasilno odvedenih hrvatskih branitelja „Vukovarske majke“.

- Organizirao je i financirao liječničke preglede za očeve poginulih hrvatskih branitelja.
- Sudjelovao je u izdavanju i financiranju Monografije o poginulim hrvatskim braniteljima Grada Zagreba, Monografije o ratnim postrojbama, Monografije o spomen-obilježjima u gradu Zagreb te drugo.
- Organizirao je rekreacijsko-sportska, kulturna i druga druženja 100%-nih hrvatskih ratnih vojnih invalida, članova njihovih obitelji, njegovatelja, predstavnika udruga proizašlih iz Domovinskog rata i djelatnika Odjela za branitelje na jezeru Bundeck, Športsko-rekreacijskom centru Granešina, Koncertnoj dvorani Vatroslava Lisinskog.
- Cilj druženja: Da hrvatski ratni vojni invalidi s najvećim postotkom tjelesnog oštećenja (I. skupina, 100%-ni) iziđu iz svojih kuća i stanova te da svakodnevicu obogate novim sadržajima i aktivnostima i da u neformalnome međusobnom druženju i ćaskanju provedu ugodno vrijeme što će u konačnici pozitivno djelovati na njihovo psihičko i fizičko zdravstveno stanje.

Druženje HRVI I. skupine na jezeru Bundoš

- Financirao je izdavanje vodiča za hrvatske branitelje i članove njihovih obitelji radi lakšeg ostvarivanja prava i pune informiranosti o svojim pravima.
- Sufinancirao je izgradnju Spomen-doma Vitez Damir Martić u Rakitju u spomen na sve pripadnike gardijskih brigada koji su poginuli u Domovinske ratu. Grad Zagreb je s Udrugom Tigar inicirao osnivanje Ustanove za sveobuhvatnu skrb pripadnika 1. gardijske brigade „Tigrovi“ i Jedinice za posebne namjene MUP-a RH Rakitje, jedine takve u Republici Hrvatskoj. Gradska skupština Grada Zagreba je na sjednici 18. veljače 2016. donijela Zaključak o sklapanju Ugovora o osnivanju Ustanove, a procedura osnivanja je u tijeku. Ta bi javna ustanova sveobuhvatno skrbila o pripadnicima 1. gardijske brigade „Tigrovi“ i o jedinicama za posebne namjene MUP-a RH Rakitje te o članovima njihovih obitelji. Sukladno svojim smještajnim kapacitetima i mogućnostima, skrbila bi i o ostalim hrvatskim braniteljima i članovima njihovih obitelji. Za očekivati je da će Ustanova značajno unaprijediti skrb Grada Zagreba za ciljane skupine jer će, osim izravne usluge i pomoći privremenog smještaja, osiguravati jednostavnu fizioterapiju, psihološku i drugu savjetodavnu pomoć, kineziološke progra-

me, učeničke posjete Spomen-domu, sportske i rekreacijske sadržaje te druge programe, npr. edukacije branitelja i članova obitelji smrtno stradalih i zatočenih, odnosno nestalih hrvatskih branitelja te će organizirati obilježavanje obljetnica i druženja.

- U svome djelovanju prati rad brojnih udruga proisteklih iz Domovinskog rata sufinanciranjem njihovih programa, ali i u organizacijskom i sadržajnom smislu kroz stručnu i tehničku pomoć neophodne za realiziranje programa. Svake godine sufinancira se između 60 i 85 udruga, a u razdoblju od 2000. do 2013. je sufinancirano preko 1 000 različitih programa što su ih udruge predložile.
- Radi poboljšanja rada udruga Grad Zagreb, odnosno njegov GU za branitelje je sudjelovao u sufinanciranju seminara „Komunikacijske vještine izazov u komunikaciji i vođenju udruge“ što ga održala Organizacija I.S.P.I.T. 7. ožujka 2015., a na kojem su sudjelovali predstavnici udruga proizašlih iz Domovinskog rata. Predavanja su bila poticajna i tematska, po izboru polaznika. Jedno je predavanje bilo o novim normativnim aktima, prvenstveno o usklađivanju statuta udruga i novog Zakona o udrugama, a koji je u primjeni od 1. listopada 2014. i Zakona o računovodstvu neprofitnih organizacija.

Gradski ured za branitelje Grada Zagreba će, sukladno Programu skrbi za hrvatske branitelje iz Domovinskog rata i članove njihovih obitelji za razdoblje 2014. – 2017., nastaviti s provedbom utvrđenog programa i projekata kako bi skrb o hrvatskim braniteljima i članovima njihovih obitelji bila što bolja te kako bi se provođenjem 31 mjere i aktivnosti kontinuirano utjecalo na unaprjeđenje sustava i poboljšanje kvalitete življenja ove populacije. Osobito treba rješavati osnovna egzistencijalna pitanja hrvatskih branitelja i članova njihovih obitelji te skrbiti o njihovoj zdravstvenome statusu, boljim uvjetima za rad udruga proizašlih iz Domovinskog rata, štititi dignitet hrvatskih branitelja te osigurati da se njihove žrtve i doprinosi stvaranju neovisne i samostalne Republike Hrvatske adekvatno vrednuju.

Grad Zagreb brojnim programima koji su zacrtani u strateškome dokumentu „Program skrbi za hrvatske branitelje i članove njihovih obitelji 2014. – 2017.“ podiže kvalitetu življenja zagrebačke braniteljske populacije na višu razinu te se s pravom može govoriti o svojevrsnome nadstandardu. Grad Zagreb na taj način, još jedanput želi iskazati poštovanje i zahvalnost svim hrvatskim braniteljima na žrtvi koju su oni i njihove obitelji podnijeli tijekom Domovinskog rata.

GRAD ZAGREB
GRADSKI URED ZA BRANITELJE

NADSTANDARD SKRBI ZA BRANITELJE GRADA ZAGREBA

Zagreb, 2016.

ISBN 978-953-7479-55-8